

3

**Звільнення
військовослужбовців
за контрактом**

4

**«Нива» зіграла
внічю
із «Кременем»**

6

Свобода

№30 (474) середа
29 травня 2024 року

**СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!**

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю

8 стор.

Незалежна громадсько-політична газета

Нанізуються одна за одною трагедії за трагедіями - нищиться Батьківщина, її найбільший скарб - люди. Харківщина майже безперервно червона на карті тривоги і чи не щодня там гинуть міста, жителі сіл. Друкарня, будмаркет і десятки загиблих, скалічених...

Життя за воєнними лекалами: боротьба і невідомість

«Весна вибухає обридло і голосисто. Будь ласка, рятуйте книги, рятуйте місто. Будь ласка, хай буде тиша, хай будуть вірші», - написала журналістка і поетеса Тетяна Власова. Ми усі засумували за тишею. Хтось у соціальній мережі зауважив: "Уявіть но, стоїте на заправці, купуєте хот-дог, їдете на море". Це картинка із уже забутого життя, і навіть важко уявити, що одного дня може таке настати - безтурботність, насолода відпочинком. Ментально ми не готові. Між тим, кінця війни не видно, як би того не хотілося. 826-й день кровопролиття і наших страждань. На усіх фронтах - лише зростає напруження. Страшно було дивитися відео ворога, як лісослуга біля Липок на Харківщині нещадно атакують з неба авіабомбами з вакуумною бойовою частиною. Там, поміж рідких дерев, - наші воїни... Російські пропагандисти торжествували. Здавалося б, у цьому пеклі неможливо залишитися живим... Але, о, диво - журналіст Юрій Бутусов лише: "Маленька посадка буквалено знесена потужними вибухами, і влучання дуже точні. У посадці, яка має важливе тактичне значення, не було заздалегідь підготовлено жодного бліндажу чи окопу, зариватись у землю нашим воїнам довелося під час зустрічного бою з російською піхотою. Після цього удару під корегування з дрону на штурм посадки пішла російська штурмова група. Зверху їх підтримував дрон, який скидав гранати. І навіть в таких важких умовах і після таких ударів група наших бійців вціліла. І вони, усі контужені, не втекли і не здалися. Кілька українців розкопали себе з повністю засипаною землею окопів, піднялися і раптово зустріли російську штурмову групу прицільним вогнем. П'ять російських штурмовиків було знищено у ближньому бою, і посадка на цей момент залишається під нашим контролем. У нас також є відео цих подій, але викладати його поки що недоцільно. Українські герої витримують велику щільність ударів ворога, за кожен

метр землі під Харковом б'ються на смерть та роблять усе можливе та неможливе. Вони знають, що їх не прикриють з повітря, знають, що обладнати свої позиції на передовій їм доведеться самим лопатами, знають, що у ворога багато сил. Але вони - українці, і за ними - Харків, і поруч з ними їх побратими, які дають бій і так само відбивають усі російські навали". Юрія Бутусова важко запідозрити у вдаваному героїстві чи напускній пропаганді - часто його слова поперек горла владі. І якщо він каже: наші воюють так, що під ворогом горить земля, - значить, так воно і є. Поки на полі бою йде жорстке протистояння, у царині дипломатії готуються до Глобального саміту миру, який відбудеться у середині червня у Швейцарії. Як повідомляють в Офісі Президента України, у заході візьмуть участь дев'ятьох країн. За словами Зеленського, "цей саміт буде першою реальною можливістю дійсно наблизити справедливий, надійний мир - не просто якусь паузу між російськими ударами, а дійсно мир". Дуже хотілося б, щоб так сталося. Однак без головних світових гравців - Байдена і Сі Цзіньпіна (вони не підтвердили участі) саміт може стати за результатом черговим декларативним заходом. Нагадаю: восени 2022 року Україна презентувала свою формулу миру,

кожна година, кожен день. Багато домовленостей про військову допомогу відбуваються за зачиненими дверима, що цілком виправдано, і результати невідомі загалом. Тому складається враження, що рішення спонтанні, і немає жодного плану щодо надання нам допомоги. І, здається, це не хибне припущення. На майбутньому саміті НАТО, який відбудеться у липні 2024 року, обговорюватимуть створення структури для організації стабільного постачання зброї Україні. Про це заявив Генеральний секретар НАТО Столтенберг. За його словами, удар рф по "Еліцентру" в Харкові - це приклад того, що росія продовжуватиме вбивати українців, якщо їх не зупинити. Ще одна теза про те, що Україна потребує зброї зараз, а не наступного року, прозвучала з уст Глави європейської дипломатії Борреля. У Європейському Союзі на стадії розгляду перебувають одразу сім правових актів, ухвалення яких є необхідним для надання Україні військової допомоги на 5 млрд євро. Для того, щоб їх погодити, необхідна одностайність, якої не вдається досягти через позицію Угорщини. Він наголосив, що це не фінансова проблема, це проблема людських життів. Хоч аналітики кажуть про те, що ворожий наступ на Харківщину вдасться зупинити, загрози не зменшуються. Агресор акумулює сили і на кордоні із Сумщиною. В інформаційному просторі час від часу виринають припущення і про загрозу з білорусі. Наскільки є для цього підстави? У Центрі протидії дезінформації заявили про те, що на сьогодні ворог не має сил і засобів для наступу на Україну з території білорусі. Втім, росія буде качати цю тему інформаційно. Як зазначив керівник Центру Андрій Коваленко, мета ворога - розтнути нашу силу та резерви, вплинути на нашу логістику. "Для цього вони нагнітатимуть ситуацію інформаційно, щоб наше командування звертало більше уваги на цей напрям. Втім, білорусь під постійним наглядом", - зазначив керівник ЦПД. **Ольга КУШНЕРИК**

У найвіддаленіші куточки приїде... мобільна аптека

Фармацевтична допомога на чотирьох колесах - новий вид надання послуг. Наразі пересувні аптеки працюють у семи областях країни: Харківській, Одеській, Миколаївській, Київській, Чернігівській, Ніській і у Тернопільській.

Забезпечення доступу до необхідних ліків для жителів віддалених населених пунктів - одна з ключових проблем у сільській місцевості. На Тернопільщині впровадили мобільні аптечні пункти, що курсують визначеними маршрутами. І жителі тих сіл, де не працюють стаціонарні аптеки, можуть отримувати необхідні препарати, не долаючи великі відстані.

Саме так можна охарактеризувати новий сервіс. Мобільний аптечний пункт, обладнаний у звичайному мікроавтобусі, їздить визначеними маршрутами і доправляє понад 1000 найменувань медикаментів безпосередньо жителям віддалених сіл області. Серед асортименту - як рецептурні препарати, так і безрецептурні ліки, зокрема з програми "Доступні ліки". **Закінчення на 7 стор.**

«Червень тому зелениться, хто працювати не ліниться»...

*Ходить червень і гладить колосся,
Чи в ньому зерно налилося?
І дзвенять колосочки до нього:
- Дай нам сонця й дощу золотого.*

М. Пригара

"У червні не байдкуватимеш - і на столі, і в коморі матимеш" або "У червні люди раді літу, як бджолі цвіту" - так каже народна мудрість про перший місяць літа. А й справді, що ми знаємо про червень? Навкруги стоять пахощі квітів і трав, на городах спіють полуниці, червоніють суниці, у садах рум'яняться черешні; місяць щедрий на тепло, і на дощ; в цей час найкраще світить сонце, а саме з 20 по 22 червня настає період найвищого сонцестояння, коли день удвічі перевершує ніч (недаремно кажуть: у червній зорі з зорею сходяться); зрештою на Тернопільщині є свій Червень - так називається село Підгаєцької громади...

А ось синоптики Українського гідрометцентру знають, що червень 2024 в Україні буде теплішим, ніж зазвичай. "Середня місячна температура повітря передбачається 19-23°C, в гірських районах 16-19° тепла, що на 1,5-2° вище за норму", - кажуть синоптики. Щодо опадів, то, за даними фахівців, їх очікують у межах кліматичної норми. Місячна кількість опадів - 49-90 мм і близько 10-12 дощових днів. За словами народного синоптика з Волині Володимира Деркача, початок першого місяця літа обіцяє бути доволі пожежним. Опади практично не буде. Температура повітря титиме справжнім літнім теплом. Втім від середини першої декади зростає ймовірність короткочасних дощів, які трохи знизять температурні показники, але вже під кінець першої десятиденки повітря знову прогріється, а в окремі дні слід очікувати навіть спеки. Друга декада червня обіцяє бути також доволі теплою, але без екстремальних показників температури. Третя декада червня почнеться стрімким зростанням температури

повітря. Та вже від середини цієї декади знову очікуються дощі, які дещо охолодять атмосферу. До кінця місяця - опади середньої сили та помірно тепло. Завідувач відділу прикладної метеорології та кліматології Українського гідрометорологічного інституту ДСНС і НАН України, кандидат географічних наук Віра Балабух прогнозує, що червень в Україні може бути на один-два градуси тепліший за норму. При цьому найбільш аномальною температура може бути на заході України, а також на південному сході. Ймовірний дефіцит опадів на всій території України. Якщо вас цікавить погода на червень, а вивчення синоптиків не викликають довіри, то можна скористатися кількома прикметами. - Теплі ночі червня віщують багатий урожай. - Якщо на початку місяця йдуть рясні дощі, то потім буде посушлива та спекотна погода. - Коли в перші дні червня на вулиці багато комарів, то останні дні місяця будуть теплими, але дощовими. - Постійні тумани в червні віщують хороший врожай грибів. - Велика кількість роси в червні віщує багатий урожай. - Якщо лелеки літають високо, то це означає наближення поганої погоди. **Аліна ГОРБАЧЕВСЬКА**

В рамках корпоративного волонтерства «Контінентал» реалізує локальні проєкти в громадах: оголошено конкурс заявок

"Контінентал Фармерз Груп" розпочинає прийом заявок на конкурс малих грантів для подальшого втілення локальних проєктів у сільських громадах. Відібрані ініціативи компанія реалізує у форматі корпоративного волонтерства під час традиційних одноденних волонтерських акцій за участі своїх співробітників та місцевих мешканців.

Максимальний розмір гранту на один проєкт становить до 40 тис. грн, які будуть надані у формі товаро-матеріальних цінностей та оплати послуг. Водночас реалізація ініціативи передбачає співфінансування з боку громади у розмірі щонайменше 20% від загального бюджету проєкту. "Контінентал" регулярно проводить заходи з корпоративного волонтерства із 2019 року. Під час волонтерських акцій ми приїжджаємо в наші громади, де спільними зусиллями допомагаємо покращувати благоустрій та інфраструктуру. Цьогоріч вирішили вдосконалити формат і розгорнули окрему грантову систему для того, щоби масштабувати ефект цих заходів, - зазначила Нонна Шмідік, директорка з комунікацій та соціальних проєктів "Контінентал Фармерз Груп". - Таким чином громади отримують можливість цілком прозоро реалізувати пріоритетні для себе сопроєкти, залучаючи не тільки матеріальне сприяння з боку компанії, але й реальну фізичну допомогу з утіленням ініціативи в життя, адже до корпоративного волонтерства вже п'ять років

поспіли охоче долучаються співробітники з усіх підрозділів "Контінентал". До участі в конкурсі компанія запрошує ініціативні групи із сіл у Тернопільській, Львівській, Івано-Франківській, Чернівецькій та Хмельницькій областях, на території яких "Контінентал Фармерз Груп" здійснює свою господарську діяльність. Характер проєктів, що подають на конкурс грантів, має відповідати одному з напрямків: розвиток сільської інфраструктури (соціальної, освітньої, медичної, спортивної, рекреаційної тощо); благоустрій території; екологія та навколишнє середовище; збереження історико-культурної спадщини. За результатами конкурсу для подальшої реалізації буде відібрано обмежену кількість заявок, що мають відповідати вимогам, зазначеним в апікаційній формі. З усіма деталями проведення конкурсу, а також контактними даними координаторів можна ознайомитися на сайті "Контінентал". **Ірина СТАХУРСЬКА**

Магнітні бурі в червні будуть слабкої, середньої та сильної потужності. У метеозалежних людей може погіршитися самопочуття і до цього варто бути готовим заздалегідь.

Календар безпечних дат:
1-3 червня - слабка магнітна буря, негативний вплив якої відчують люди із хронічними захворюваннями, може виникнути апатія та депресія.
8-12 червня - незначні магнітні коливання, пік яких припаде на 10 червня. У цей період можуть виникнути легкі симптоми слабкості та головного болю.
15-16, 22 червня - магнітні бурі середньої інтенсивності. Уникайте конфліктів як на роботі, так і вдома. Можуть боліти м'язи та суглоби.
23 червня - сильна магнітна буря. Можливі різкі перепади настрою,

головний біль і запалення хронічних захворювань. Варто обмежити вживання шкідливої їжі, алкоголю.
28-30 червня - магнітна буря середньої інтенсивності. Слід уникати стресових ситуацій. Можуть спостерігатись підвищена стресовість, тривожність, депресія, зниження працездатності. Щоб зменшити вплив магнітних бур, намагнітяться дотримуватися здорового способу життя: більше гуляйте на свіжому повітрі, не перенавантажуйте себе фізичними вправами, уникайте вживання алкоголю та жирної їжі, стежте за дотриманням режиму сну, пийте більше води.

Герої не вмирають!

Кращих з кращих забирає війна

Проміняв тепле
сонце на холодну,
сиру землю...

21 травня Лановецька громада навколійки зустріла кортеж із тілом нацгвардійця **Данієля Мерджі** з села Бережанка. Бійцю було 20 років. Даніель мужньо боровся за волю і незалежність України в лавах Національної гвардії та загинув 3 жовтня 2023 року на Запоріжжі, повідомляють на сторінці Лановецької міської ради в соцмережі.

"Йому було лише 20. У такому молодому віці Даніель пішов захищати Україну добровольцем і віддав за неї своє життя, проміняв тепле сонце на холодну, сиру землю", - сказав отець Ігор Тимків.

"Жили в одному селі, порядний був хлопчина. Брав активну участь у концертах, змаганнях. Алкоголь не вживав, займався спортом", - розповів про загиблого бійця староста села Бережанка Віктор Михашук.

"Серце молодого Героя, відважного воїна, патріота мало б битися ще багато років. Він мав би створити сім'ю, виховати сина, та цього не буде, бо сьогодні свого сина хоронить згорьована мати", - сказав військовий капелан.

Під звуки військового залпу та національного Гімну поховали воїна на його рідній землі, у селі Бережанка.

Зупинилося серце
військового
інструктора

І знову сумна звістка скорботою оповила Чортківський край - раптово закінчилося серце військовика **Анатолія Копанєва**.

22 травня чортків'яни навколійки зустріли траурний кортеж із тілом померлого воїна, військового інструктора **Анатолія Копанєва**, 1977 року народження, мешканця смт Заводське, що на Чортківщині.

Патріот Батьківщини з перших днів війни - 2014 року - зі зброєю в руках став на захист України перед загарбницькою росоєю. У 2022 році добровільно пішов на фронт, виконуючи свій обов'язок перед державою.

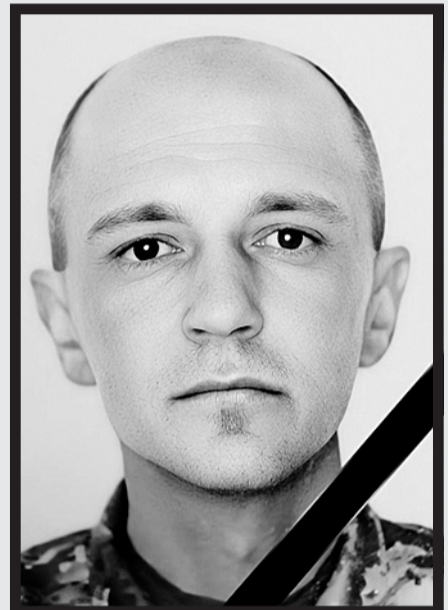
Та війна, бойові смертоносні дії залишають по собі глибокі сліди неспокою та підірваного здоров'я. З певних причин **Анатолій** продовжив військову службу інструктором в одній з військових частин, що на Львівщині. На-

вчав молодих бійців тактиці ведення бою, а найважливіше - збереження на бойових позиціях життя свого та побратимів.

У ніч на 21 травня на Львівщині, де служив, раптово зупинилося серце мужнього воїна, військового інструктора **Копанєва** **Анатолія**. Людське серце - не вічний двигун, на превеликий жаль, воно не витримує навантажень, пов'язаних із ризиками та смертоносністю воєнного часу.

Копанєв **Анатолій** був тактовним, розсудливим, відповідальним військовиком, дуже доброзичливою, щирою і чесною людиною, люблячим і турботливим сином, чоловіком, батьком і зятем.

Довго вважали
зниклим безвісти

У соборі Верховних апостолів Петра і Павла 23 травня, у День Героїв, зустріли тіло загиблого воїна Збройних сил України **Віталія Пукала** (1978 р.н.) із с. Біла.

Його призвали на військову службу 19 лютого 2023 року. Служив гранатометником стрілецької роти.

Його довго вважали безвісти зниклим, та зрештою офіційно визнали дату смерті. Загинув воїн ще в останній день літа минулого року - 31 серпня 2023 року - внаслідок артилерійського обстрілу в районі населеного пункту **Левадне** Запорізької області.

Довгою, дуже довгою була остання дорога нашого захисника додому. Майже через рік Герой востаннє повернувся до рідного села, де знайде вічний спочинок...

Двічі йому
відмовляли
у призові до ЗСУ...

Чортківщина вкотре у жалобі. Днями надійшло повідомлення про загибель уродженця селища **Скала-Подільська** **Руслана Боднара**. Останнім часом він із сім'єю проживав на Львівщині. Двічі йому відмовляли у призові до ЗСУ...

Наш земляк загинув на одному з гарячих напрямків - Харківському. Він був техніком стрілецької роти, старшим сержантом одної з підрозділів. **Руслан** **Ярославович**, 1982 року народження, навчався у Гуштинській школі. Був товариським, комунікабельним, щирим, його

поважали у будь-якій компанії. Був вправним спортсменом. Підлітком прислужувався священникові у місцевому храмі Різдва Пресвятої Богородиці. Фах здобув у Борщівському технікумі. Згодом одружився. 1 червня він мав демобілізуватися. Не судилося...

Руслан свідомо став на захист Української держави від російського агресора. Про нього та таких, як він, воїнів-патріотів гарно сказав у прощальному слові генеральний вікарій **Буцацької** єпархії **УГКЦ** о.Володимир **Заболотний**. Проникливо прозвучали його слова про гідність людини, відповідальність, порядність. **Руслане!** Це про тебе та усіх воїнів, які боронили та бороните Україну! Так сталося, що воїна-героя хоронили у День Героїв. Усе про сув'язь поколінь героїв акцентував о.Володимир та місцевий парох о.Олег **Сушельницький**, вони від імені присутніх висловили співчуття рідним і близьким, слова глибокої подяки за мужність **Руслана** **Ярославовича**, інших наших земляків, співвітчизників, котрі віддали життя за нас усіх, за Україну.

Чин поховання здійснили священники церков - православної, греко-католицької, римо-католицької.

У скорботі залишаються мама, дружина з дочкою, сестри із сім'ями, близькі та побратими. Розділяємо з вами біль неоправної втрати.

Перестало
битися серце
відважного воїна

На Тернопільщині попрощалися із захисником України **Ігорем Чуйком**. Він був мешканцем села **Глибочок** Борщівської громади. Військовий отримав важкі травми під час служби на фронті і помер після тривалого лікування. Про це написали на сторінці Борщівської міської ради у соцмережі.

Прощатися з воїном прийшли його рідні, друзі, близькі, представники влади й духовенства та односельці.

Ігор **Чуйко** народився 21 лютого 1971 року. Захищав Україну в лавах Збройних сил України з 2014 року. Мав статус учасника бойових дій. Під час бойових дій отримав важкі поранення і був звільнений зі служби. На початку повномасштабного вторгнення росіяні пішов в ТЦК і добровольцем знову був мобілізований до лав ЗСУ.

"Два роки він боровся в московськими окупантами і знову отримав важкі поранення. Після тривалого лікування був звільнений з військової служби, отримав статус ветерана війни. 25 травня, після важкої хвороби, перестало битися серце відважного воїна, вірного сина українського народу **Ігоря Чуйка**. Це була людина з гострим відчуттям обов'язку перед Батьківщиною. Щирі співчуття рідним та знайомим. Світла пам'ять Герою", - йдеться у повідомленні.

Герої не вмирають!
Зоряна ДЕРКАЧ

Вдруге через війну. Коли та на скільки можуть підняти тариф на світло

Українцям готують чергове підвищення тарифів на світло.

Коли буде рішення
та яка причина

Про те, що доведеться підняти тарифи на світло для населення, говорять кілька тижнів. Причини - критична ситуація після російських ударів по об'єктах енергетики, дефіцит в енергосистемі та підготовка до наступного осінньо-зимового періоду. За словами заступниці міністра енергетики **Світлани** **Гринчук**, через масовані атаки з 22 березня Україна втратила понад 8 ГВт потужностей. Це величезний дефіцит і стабільність енергосистеми вдається підтримати завдяки "нелюдським зусиллям".

Підготовка до опалювального сезону - ще один великий виклик. В уряді прораховують, на які ресурси можуть покластися, і вже зрозуміло, що без підвищення тарифу для населення не обійтись, додала вона.

Жодна країна не стикалася з такими атаками, а українська енергосистема є єдиною у світі, яка витримала подібний шквал обстрілів, пояснює віцепрезидент **Energy Club** **Максим Білявський**. Однак втрати генеруючих потужностей відчутні, особливо в тепловій генерації.

"Примітно, що підвищення тарифу, яке було в 2023 році, дало змогу додати енергосистемі 3 ГВт, які дали нам можливість безпечно пройти минулий опалювальний сезон", - розповів він РБК-Україна.

Днями міністр енергетики **Герман** **Галущенко** оголосив, що нове підвищення тарифів на світло буде точно.

"Це питання на розгляді, ми проводимо остаточні розрахунки. Рішення буде ухвалено найближчого тижня, тобто до кінця травня", - заявив він на годині питань до уряду у Верховній Раді.

Зазначимо, минулого тижня профільний регулятор **НКРЕКП** підвищив максимальні граничні ціни на електроенергію для бізнесу. Нові ціни почнуть діяти з 1 червня 2024 року.

На скільки можуть
підняти тариф
на світло

За даними РБК-Україна, остаточ-

ного рішення про новий тариф ще немає, але обговорювалася стеля на рівні 3,96 гривень за кВт*год. Також повідомлялося про можливе підвищення у межах 3,5-4 гривень.

Тариф для населення затверджує Кабінет Міністрів за поданням **НКРЕКП**. Відповідно, урядове рішення очікується найближчими днями.

Зростання може відбутися з 1 червня або з 1 липня. Дата, за інформацією джерел РБК-Україна, ще не визначена. Офіційно про неї поки теж не повідомляють. Але, очевидно, що це буде не останній етап.

"Складно сказати, яким буде новий тариф, але зрозуміло, що він буде значно нижчим за ринковий рівень. Крім того, малозабезпечені домогосподарства продовжуватимуть отримувати субсидії", - каже **Білявський**.

На сьогодні діє тариф 2,64 гривні за кВт*год. Він не покриває навіть витрати на передачу, розподіл та постачання (в середньому 2,88 гривень за кВт*год). Тобто побутові споживачі одержують електроенергію як товар безкоштовно, пояснює експерт.

А ринкова ціна набагато вища.

До 1 червня 2023 року, коли з'явився єдиний тариф 2,64 гривні, діяв диференційований підхід. Ті, хто споживав до 250 кВт*год на місяць, платили 1,44 гривень за кіловат, за більшого споживання тариф становив 1,68 гривень за кіловат.

За словами міністра **Галущенко**, в Україні повертаються до схожого підходу.

"Не думаю, що буде просто один тариф змінено на інший. Буде диференціація залежно від обсягів споживання електроенергії", - наголосив він.

Директор енергетичних програм "Центру Разумкова" **Володимир** **Омельченко** вважає, що тариф розділять на до та понад 100 кіловат на місяць.

"Найімовірніше, що на перші 100 кВт*год залишиться 2,64 гривень. На все, що понад 100 кВт*год на місяць, думаю, піднімуть до 4,8 гривень", - розповів він у розмові з РБК-Україна.

На думку **Білявського**, тим, хто споживає понад 250 кВт, є сенс встановити ринковий рівень. А врівнювати тариф для домогосподарств

треба послідовно. Наприклад, у кілька черг протягом 18 місяців.

Яка ринкова ціна
та чому тариф може
зрости ще більше

Зазначимо, ще минулого року Нацкомісія (НКРЕКП) пропонувала підвищити тариф у два етапи. На першому - до 2,88 гривень, на другому - до 5,5 гривень за кіловат. Тоді в уряді вирішили зупинитися на тарифі 2,64 гривні, який мінімально дозволяв зберегти енергосистему в умовах 2023-го. Але стало зрозуміло, що ціни на електроенергію наблизяться до ринкових.

Середня ціна у травні у комерційному сегменті становить близько 4 гривень за кВт*год. Якщо додати витрати на передачу, розподіл та доставку, виходить близько 7,5 гривень у середньому по Україні, пояснює **Омельченко**. Це і є комерційний тариф з урахуванням усіх факторів.

"Але ніхто не ризикне підняти до такої величини. По-перше, з політичних причин, по-друге, через те, що багатьом буде складно його оплачувати. Тому, мабуть, зупиняться на середньому варіанті", - вважає експерт.

Хоча не виключено подальше підвищення у кілька етапів. Але головним принципом має бути, щоб ті, хто може заплатити, платили, а хто ні - отримували субсидії. Тому що при зростанні тарифів збільшуються податкові надходження. І відповідно зростає можливість компенсації малозабезпеченим категоріям, додав він.

Зазначимо, тарифи в Україні - найнижчі в Європі. У перерахунок на євро це близько 0,06 євро за кВт*год. Підвищення до умовних 5 гривень означає 0,11 євро за кіловат. Майже стільки платять у Сербії, Албанії та Угорщині. Трохи більше у Молдові та Хорватії, удвічі вище у Норвегії, Румунії, Польщі та більшості країн Євросоюзу. Лідери - Італія, Кіпр, Бельгія, Ірландія та Німеччина. В останній платять по 0,40 євро за кіловат.

Данило **НРАМАРЕНКО**
РБК-Україна

Освіта

Школярі вивчатимуть
новий предмет

В українських школах, замість предмету "Захист Вітчизни", тепер вивчатимуть дисципліну "Захист України". Про це повідомив міністр освіти України **Оксен** **Лісовий**.

За його словами, спочатку у школах проведуть навчання для вчителів. Для цього залучать до співпраці міжнародні та громадські організації. Зокрема, йдеться про тих фахівців, які готові навчати вчителів працювати із симуляторами FPV дронів, мають досвід в сфері топографії, домедичної допомоги.

"Якісна домедична допомога, мінна безпека, керування дронами й орієнтування на місцевості - те, на що сьогодні є запит. Тож з вересня плануємо запустити проєкт оновленої дисципліни", - зазначив міністр.

У МОН зауважили, що предмет "Захист України" буде обов'язковим для вивчення у 10-11 класах. Його мета - надати учням знання та уміння для оборони країни, навчити їх діяти в надзвичайних ситуаціях.

Чи підуть школярі
до школи у серпні?

Управління освіти Тернопільської міськради сформувало графік літніх канікул в усіх школах Тернополя та на території ОТГ.

Керівниця управління освіти і науки Тернопільської міської ради **Ольга** **Похиляк** розповіла, що керівництво кожної школи може самостійно визначити терміни літніх канікул. Практично в усіх школах канікули триватимуть з 1 червня до 31 серпня. Лише в Галицькому коледжі вони стартують з 7 червня. Пізніше на відпочинок йдуть учні вищих професійних училищ та технічних коледжів.

Нагадаємо, 24 травня МОЗ рекомендувало для вищих навчальних закладів та закладів професійно-технічної освіти розпочати 2024-2025 навчальний рік швидше, а саме з серпня. Також і школам рекомендуватимуть змістити навчання на теплий період.

Аліна **ГОРБАЧЕВСЬКА**

Про повсякдення - без прикрас

Не перестає рідне Тернопілля
враняти проявами людяності,
милосердя та іншими схожими
вечнотами. Що, скажіть, є
однією з бід нашого часу?

Багато хто погодиться, що нею є переїдання. Ну, не може наш людина, на шкоду собі, відмовитися від різних смаколиків, а це потім вилазить боком. Отож вирішив у одному з сіл люблячий син подбати про матусю, щоб та, чого доброго, не переїдала. Вирішив - і тривалий час тримав її на суворій дієті (шматочок хліба і склянка кефіру). А що старенька не піддалася спокуси "чревоугодія", турботливо забирав у неї її пенсію. Невідомо, скільки б тривав цей "оздоровчий курс", але вчасно спохватилися відповідні служби і позбавили літню жінку дбайливої опіки дорогого нащадка.

А у лісосмузі неподалік пляжу "Циганка" у Тернополі виявили таке, від чого недовго й волосся стати дибки - закопаних у землю живих цуценят. Хто винувець? Суб'єкт з кримінальним минулим з чолом на два пальці й важкою щелепою, прикрашений татуваннями? "Безбашені" підлітки? Та ні - зробила це 65-річна жіночка, яка, мабуть, молилась вранці й увечері, до церкви вващала на сповідь.

Якщо наведені вище історії шокують, то деякі інші трішки дивують. Зокрема, у Тернополі до 15 років тюрми засуджено трьох депутатів державної рф, які голосували за визнання "лнр/днр". Серед них своєрідний "юридичний шах" оголошено экс-чемпіону світу з шахів **Анатолію** **Карпову** (пригадуєте такого?). А Господарський суд Тернопільської області постановив стягнути з рф понад три з половиною мільйони гривень збитків на користь суб'єкта господарювання. Можливо, таких кроків вимагає юридична процедура, але мимоволі виникає запитання: після цього вердикту тернопільської юстиції у Карпова "со товариши" від переляку стався серцевий напад? А вся "ерефія" почала гарячково думати, де б відшукати оті 3,5 млн грн? А тим часом упродовж лише 10-12 травня на дорогах Тернополя та області сліди зарештрували вісім аварій, в яких троє людей загинуло, а семеро потерпілих з тілесними ушкодженнями потрапили до лікарні. На цьому тлі спроба одного тернопільянина - шанувальника палеонтології відправити за кордон три посилки, в яких були скам'янілості віком близько 443 мільйони років, виглядають майже безневинною екзотичною забавою...

Ігор **ДУДА**

Свобода
плюс Тернопільщина

Головний редактор
Тарас Савчук

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11,
ТОВ «Редакція газети «Свобода».
Р/р 1638080500000026000624332
в АТ «Райффайзен Банк Аваль»,
МФО 380805, код 21157527

Відповідальний секретар:

Віктор Уніят

Літературний редактор:

Наталія Гавришко

Журналісти: Галина Вандзеляк,
Зоряна Деркач, Ольга Кушнерик

Бухгалтерія: Галина П'яківська

Рекламний відділ: Оксана Волошина

Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02

Реклама: тел. 0 (618) 932-29-05

Індекси видання: 61369, 40184.

Ідентифікатор

в Реєстрі суб'єктів

у сфері медіа:

R30-02865.

Рішення Нацради

України з питань

телебачення і

радіомовлення №571

від 29.02.2024 р.

Сторінка 2

Висловлюючи авторами думки можуть не збігатися

з позицією редакції. Редакція залишає за собою

право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали

не рецензуються і не повертаються. Лістування

з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали

під рубрикою «Політична трибуна» надруковані

на правах реклами. Відповідальність за зміст

реклами несе рекламодавець.

Віддруковано:

ТОВ «Поділья-Тер», м. Тернопіль,
тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51.
сайт www.a-print.com.ua.
Замовлення № 549
Тижневий тираж 12500

Гора Бона і її околиці очима Ігоря Філика

Виставковий проект, присвячений Кременцю та його околицям, відкрили в обласному літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького. Бажаючі мають можливість оглянути виставку акварелей художника, ілюстратора та дизайнера Ігоря Філика "Бона і довкола".

Ігор Філик запрошує просто побачити звичайні куточки природи, довкола символу Кременця - гори Бони. Це можуть бути Туники, Сичівка, Бонівка, Жолоби і інші місця. І принципово не акцентує увагу на архітектурних пам'ятках, хоча вони присутні у його роботах.

Митець свідомо не давав назв своїм роботам, адже його мета - донести до глядача загальне враження про красу його рідного міста. Під час відкриття виставки учас-

ники заходу в теплій атмосфері спілкувалися на тему мистецтва, художник розповідав про секрети своєї майстерності. "Акварельний живопис для мене - це ще й цікаві незабутні подорожі, знайомства, радість спілкування з природою та архітектурою", - каже Ігор Філик.

До слова, Кременець для митця - рідний і дорогий. Ігор Філик закінчив Кременецьку ЗОШ №1, навчався в Львівському коледжі прикладного мистецтва ім. І.Труша, Українській академії друкарства

Діана МЕЛЬНИК
Фото автора

Цей неймовірний світ науки!

26 травня у Тернополі відбулося цікаве дійство "Наукові пікніки". Тернополяни та гості міста мали нагоду поринути у світ науки. Надто цікавим цей захід був для наймолодших. Діти брали участь у різноманітних експериментах, мали нагоду більш детально ознайомитися із хімією, біологією, ІТ-сферою, побачити, що наука - це не тільки про теорію, це цікаво і захоплююче.

Громаді" і Західним Хабом МХП. "Цьогоріч у "Наукових пікніках" взяла участь 40 команд. Це - представники шкіл, вишів, коледжів, волонтери, благодійники - люди, котрі прагнуть розвивати нашу країну. Адже ні для кого не секрет, що найкращі науковці, інженери, професори, світила різноманітних наук - українці", - розповіла співorganizаторка фестивалю, начальниця управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міськради Христина Білінська.

Неймовірно цікаво було спостерігати за унікальними науковими дослідженнями, які проводили учасники заходу. Як дорослі, так і діти мали змогу почерпнути для себе чимало корисного, до прикладу, їх вчили, як правильно чистити зуби, вимірювати тиск, навчати цього молоді. Захід організували Тернопільська міська рада за координації управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей спільно з громадською організацією «Центр науки Тернополя» та благодійним фондом "МХП-

жестами, освояти фах пожежника... У організації наукового пікніка в Тернополі допоміг Західний Хаб МХП разом зі стратегічним партнером Благодійним фондом "МХП - Громаді".

"Західний Хаб МХП - це про інноваційність, технології, науковий підхід. Тому ми завжди раді підтримувати ініціативи, які сприяють розвитку наших дітей. І саме такі заходи показують їм, що наука - це цікаво і просто, - наголосив директор Західного Хабу МХП Віктор Корягін. - Діти, які зараз цікавляться технологіями, інженерією, фізикою, хімією, - це саме ті, хто буде розвивати економіку України. Тож ми робимо важливий вклад у наше майбутнє".

Свято вдалося на славу. Дітям було цікаво, а дорослі вкотре переконалися, що у нашій країні живуть освічені, мудрі люди, а отже, у нас - світле, перспективне майбутнє.

Зоряна ДЕРНАК

Фото з відкритих джерел

У Борщові відкрили ювілейну виставку Тетяни Окальської

Нещодавно у картинній галереї Борщівського обласного краєзнавчого музею відбулася мистецька подія - відкриття ювілейної виставки Тетяни Окальської "Храми. Замки. Ікони". Художниця вже 25 років плідно працює у техніці "Крпкова графіка". На виставці представлено не тільки графіка художниці, але й вишиті ікони. Їх в доробку мисткині вже понад 50.

За свою творчу діяльність борщів'янка Тетяна Окальська, яка представляє свої роботи на українських

та міжнародних виставках, отримала звання "Заслужений майстер народної творчості", є володаркою багатьох грамот та дипломів. Також художниця має церковні нагороди - медаль святого Архистратига Михаїла, "1025 років хрещення Русі України та орден святої Великомучениці Варвари.

Урочистий захід, який підготувала та провела завідувачка музею Олеся Дудар, розпочався демонстрацією 20-ти хвилинного відеоролика "Майстер-клас від Тетяни Окальської". Імпреза відбулася у теплій, дружній атмосфері. Привітати художницю-ювілярку прийшли представники місцевої влади, друзі, колеги-художники, родина та музейні працівники.

Враженнями від виставки ділилися заступниця міського голови Борщівської ОТГ Уляна Пасічник, начальник відділу соціального і цивільного захисту Павло Андрушків, журналіст Степан Татарський (Степан Василенко), поетеса Ганна Костів-Гуска, громадська діячка Галина Свідінська, журналісти Петро та Марія Довгошиї, археолог та дослідник Михайло Сохацький, колега по роботі, викладачка професійно-технічного ліцею Тетяна Фургач.

Від колег-художників творчого об'єднання "Потік", учасниці якого є й ювілярка, вітання заслали Василь Стецько, Олег Левицький, Євген Шпак.

Виставка триватиме два місяці.
Вікторія СІКАН

Вікторія ШКІЛЬНЯК:

«Пісня лікує душу»

Нещодавно в Народному домі "Перемога" відбувся благодійний концерт Театру пісні "Оберіг", зібравши не лише величезну частину овацій глядачів, а й чергову суму коштів на потреби ЗСУ. А я ще й скористався нагодою поспілкуватися з його солісткою Вікторією Шкільняк.

- Вікторіє, із розмови з вами я помітив, що ви полюбляєте висловлюватися коротко і по суті. Тож пропоную вам відрекомендуватися нашим читачам лише за допомогою трьох речень.

- Я народилася і зустріла свій другий ювілей у фаніному місті Тернопіль, яке дуже люблю. Отримала професію фельдшера у Тернопільському медичному фаховому коледжі, а тепер здобуваю журналістську спеціальність у ТНПУ ім. І. Гнатюка, але при цьому розвиваю свою акторську майстерність. І, до речі, мої друзі й рідні звать мене Вітуся, Віточка, Віта - так мені більше до вподоби (посміхається).

- Медицина, журналістика, акторське мистецтво... Розставте ці професії у порядку зростання їх важливості у вашому житті.

- Я не буду цього робити, і пояснюю, чому. На мою думку, до всього, що ти робиш у своєму житті, потрібно ставитися, як до найважливішого заняття, вкладаючи у кожну свою працю максимум старань і зусиль. Тоді усе буде зроблене на совість. А ще, хіба можна, наприклад, демонстративно протиставляти одну одній медицину і пісню, якщо перша лікує тіло, а друга - душу?

- І звідки у вас така любов до пісні?

- Співати я любила змалку. Самій дивно, бо в сім'ї музику ніхто професійно не займався, тільки пам'ятаю, як моя світлої пам'яті бабуся співала мені українські народні пісні, а я їх запам'ятовувала й собі наспівувала. Школяркою я відвідувала театральний гурток і два роки навчалася в хорівій школі "Зоринка". Але мріяла про сольні виступи, тому заняття вокалом продовжила в театрі пісні "Співаночка" Центру творчості дітей та юнацтва. Досі з тепло-

тою і вдячністю згадую заняття з викладачкою Людмилою Миколаївною Стельмашук.

- З чого почалася ваша участь у Театрі пісні "Оберіг"? Чи був у вас досвід виступів на сцені до цього?

малій сцені нашого Академічного драматичного театру імені Тараса Шевченка. Від участі в такому дійстві я отримала багато позитивних емоцій, тому вирішила, що точно хочу залишитися в "Оберезі". Ми почали готувати Меланку, де я мала роль козака Василя, це було так весело. Потім були інші вистави. Деякі ролі були вокальними, мій голос оцінили, тож, окрім актриси, я стала вокалісткою "Оберегу".

А потім настало 24 лютого 2022 р. - чорна дата для всього українського народу. Театр пісні "Оберіг" тимчасово призупинив свою роботу, але через рік поїхав знову зібратися, почали переглядати нашу основну програму, до якої додатково включили багато патріотичних пісень. Ми виступаємо не лише для того, щоб підіймати настрій та патріотичний дух наших слухачам. На кожному концерті в залі стоїть скринька для збору коштів на потреби ЗСУ. Співпрацюємо з різними волонтерськими організаціями, які на ці гроші купують усе необхідне і передають хлопцям на передову. Наприклад, на одному з виступів в Народному домі "Перемога" нам вдалося назбирати на дрон, який уже через день літав над ворожими позиціями. Ми раді, що маємо змогу своїми піснями вбивати ворога, тим самим наближаючи нашу перемогу.

- Чому "Оберіг" є саме "театром пісні", а не просто ансамблем? На яку глядацьку аудиторію націлена його творчість?

- Для того, щоб самому це зрозуміти, потрібно бодай один раз побувати на нашому концерті. Адже кожен з них є цілісною постановкою, своєрідною виставкою, яка складається з окремих сценко-пісень з танцями, репліками. Як у звичайному театрі, ми теж маємо свій реквізит, декорації, костюми, які змінюємо згідно зі сценарієм. Окрім того, впродовж усього дійства ведеться активна взаємодія з глядачами в залі.

Стосовно аудиторії можемо сказати, що спеціально ні на кого ми не націлюємося. На наших виступах у залі завжди присутні

глядачі різного віку. Наприклад, в грудні 2023 р. відбувся концерт у кооперативному коледжі. Студентська молодь із задоволенням "відривалася" під наші пісні (посміхається). Знову згадаю Андріївські вечорниці, на яких ворожіння ми робили разом з молодими дівчатами-глядачками.

До речі, учасники колективу у нас теж різного віку: від юних студентів до досвідчених, поважних і сивоколих. Саме в нашій режисерки Ярослави Декалюк і виникла ідея усіх нас таких різних об'єднати до купи, і саме вона своїм умілим керівництвом, а іноді твердою волею допомагає нам знайти спільну мову. Якщо задуматися, то це справді нелегко - зібрати таких різних людей до купи і зробити все, щоб вони працювали злагоджено, як єдиний механізм. Для цього потрібно мати великий талант, який, безумовно, є у пані Ярослави. А ще вона дуже гарно співає. Я маю з кого брати приклад.

- Ваш колектив добре відомий на теренах Тернопільської області. А як щодо виступів деінде?

- Театр пісні "Оберіг" мав виступи на сценах різних регіонів України. Із зовсім недавніх гастролей можу назвати концерт "Весна Переможна" у м. Берегове Закарпатської області. І досі гріє душу теплий прийом, який влаштували нам місцеві глядачі вщерть заповненого залу.

З недавніх закордонних згадаю виступ на Лемківській ватрі в Ждині (Польща, липень 2023 р.). Окрім українців, нас не обділили своєю увагою поляки, словаки, чеши. Все було дуже яскраво, гарно й ефектно.

- Під завісу розмови - традиційне запитання про плани на майбутнє.

- Дуже хочу присвятити своє життя мистецтву. І не важливо, чи буду я вважатися акторкою, чи співачкою... Я хочу бути на сцені, хочу нею жити. Адже "жити треба так, щоб твоє хобі переросло в твою улюблену роботу" (на жаль, не пригадую автора цієї цитати).

Тарас КОМАРИНСЬКИЙ

Нагородили медиків

27 травня відзначають Міжнародний день екстреної медичної допомоги. Свято впроваджене на честь роботи лікарів, медсестер, фельдшерів та інших медичних працівників, які першими надають допомогу у критичних ситуаціях.

Дату обрали у пам'ять про підписання 27 травня 1994 року акту про утворення Європейського товариства екстреної медицини. З 2022 року його почали відзначати і в Україні.

На Тернопільщині "Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф" діє у складі 5 станцій, 24 підстанцій та 24 пунктів постійного базування бригад. Тут працює понад 1200 працівників, медичну допомогу надають 85 бригад екстреної медичної допомоги, у тому числі одна спеціалізована психіатрична бригада.

За сумлінну працю, високий професіоналізм, вагомі досягнення у професійній діяльності та з нагоди Дня працівників екстреної медичної допомоги вручили почесні грамоти, подяки та цінні подарунки медпрацівникам області.

Працівники "швидкої" - це особливі люди, які ніколи ні перед чим не зупиняться, адже від них залежить життя людей. Вони реагують на виклики війни, проблеми вимушених переселенців та місцевих мешканців. На сьогодні в лавах ЗСУ служать понад 20 працівників Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Вікторія СІКАН

Шахраї уже використовують нейромережі та штучний інтелект

Якщо у соцмережі ви отримали прохання позичити гроші, навіть у формі голосового повідомлення - не поспішайте. Переконайтеся, чи справді знайомій людині потрібна фінансова допомога.

Кіберполіція застерігає від потрапляння на гачок однієї з найпоширеніших шахрайських схем - "друг просить у борг". Завжди шахраї привласнюють облікові записи людей у месенджерах і надсилають їхнім знайомим повідомлення з проханням терміново скинути гроші на підконтрольну картку. Однією з модифікацій цієї шахрайської схеми є розповсюдження фішингових посилань зі зламаних акаунтів з проханням проголосувати за дитину в конкурсі. У такій схемі зловмисники намагаються переконати користувачів ввести авторизаційні дані на фейкових ресурсах.

Слід зазначити, що з розвитком технологій, нейромережі та штучного інтелекту зловмисники почали активно користуватися новими можливостями у своїх схемах.

Діпфейк фішинг (від англ. deepfake - глибинна підробка) - це різновид шахрайства з використанням спеціального програмного забезпечення для створення підроблених відео або аудіо. Ці фальшиві матеріали виглядають та звучать, як справжні і використовуються для того, щоб переконати жертв розкрити особисту інформацію, здійснити фінансові транзакції або надати доступ до корпоративних ресурсів. Наразі існує три основні види діпфейк фішингу. Аудіо діпфейк: шахраї, маючи зразок голосу реальної людини, створюють підроблені аудіозаписи і відправляють їх знайомим цієї людини. Цей метод також може використовуватися для телефонних шахрайств.

Відео діпфейк - це класичний спосіб використання діпфейків, коли шахраї вставляють фотографії або відео справжньої людини в потрібний їм контекст. Наприклад, цей метод може бути використаний для створення фальшивих відеодзвінків.

Комбіновані атаки - це найскладніша на сьогоднішній день техніка, яка поєднує підроблені аудіо та відео в реальному часі, наприклад, під час відеоконференції.

Аби захиститися від діпфейк фішингу, дотримуйтеся наступних порад. Зателефонуйте другу, який надіслав запит, щоб підтвердити його наміри, за відомим вам номером, а не за тим, що вказаний на сторінці у соцмережах. Оскільки, якщо шахрай зламав сторінку, то міг змінити номер телефону в профілі.

Запитайте друга про те, що можете знати тільки ви - таке питання відразу викриє шахрая.

Напишіть спільним друзям у соцмережах і запитайте, чи не отримували вони подібних повідомлень від людини, яка просить у вас фінансову допомогу. Шахраї, як правило, одночасно роблять розсилку всім підписникам зламаної сторінки. Використовуйте сучасні антивірусні програми та системи захисту від фішингових атак, які можуть допомогти виявити та блокувати підозрілі процеси.

Окрім того, у Департаменті кіберполіції Національної поліції України закликають захистити свої акаунти від можливого зламу. Це можна зробити так. Створюйте надійні складні паролі, не використовуйте один і той самий пароль для кількох ресурсів. Пароль має містити не менше 8 символів, літери, цифри та спеціальні символи. За можливості оновіть паролі до облікових записів та на електронних поштових скриньках. Використовуйте двофакторну автентифікацію. Це ускладнює доступ зловмисників до облікових записів, навіть якщо вони отримали логін та пароль - для входу до акаунту, крім логіну та паролю, потрібно буде ввести код-підтвердження, що приходить на телефон, електронну скриньку або у відповідний додаток.

Не переходьте за сумнівними посиланнями, навіть якщо вони надійшли від друга. Пам'ятайте: якщо його акаунт зламали, зловмисники можуть розсилати посилання, за якими ховається вірус або фішинговий ресурс. Окремо слід зазначити, що діпфейки можуть використовуватися ворогом для проведення ІПСО, тому важливо отримувати та звіряти інформацію з офіційними джерелами та використовувати фактчекінг.

Діана ПРОКОПИШИН

Через фейкові виплати тернополянин втратив майже 10 тисяч гривень

Чоловік сподівався отримати фінансову допомогу від держави, а натомість втратив власні гроші. Посилання, за яким перейшов тернополянин, щоб заповнити заяву, виявилось фейковим. Звернувшись до поліції, потерпілий розповів про те, що у соціальній мережі побачив оголошення про отримання грошової допомоги для українців. Він перейшов за посиланням та ввів дані своєї банківської картки: номер та CVV-код. Після цього отримав повідомлення про списання з рахунку майже 10 тисяч гривень. За цим фактом поліцейські розпочали кримінальне провадження за ст. 190 (шахрайство) Кримінального кодексу України. Тривають оперативно-розшу-

кові заходи для розкриття злочину.

Поліцейські застерігають жителів області від такої шахрайської схеми. Довіряйте інформації тільки з офіційних джерел, а надто, коли йдеться про будь-які соціальні виплати. У жодному випадку не переходьте за невідомими посиланнями та не вводьте дані банківської картки (її номер, строк дії, PIN-код, CVV2/CVC2 коди, паролі).

Якщо ви потерпіли від шахраїв, одразу телефонуйте на спеціалізовану лінію "102". Для отримання допомоги від працівників Департаменту кіберполіції Національної поліції України звертайтеся за номером: 0(800)50-51-70.

Христина ГЛОВЮК

У редакційній пошті є чимало запитань стосовно нового законодавства про мобілізацію. Одна читачка написала про свою непросту життєву ситуацію. Син на військовій службі ще з 2017 року - служить за контрактом. Зараз у 72-річній матері дуже послабло здоров'я - за рік перенесла дві операції, щоправда, інвалідності не оформили. Вона просить підказати, чи можливо їй домогтись звільнення сина з війська, бо інших родичів, які допомагали б їй, немає.

Інший дописувач запитує, чи можливо повернути зі служби сина-контрактника, якщо батько одинокий, престарілого віку.

Словом, запитань виникає багато. Отож подаємо перелік підстав для звільнення з військової служби для осіб, які проходять військову службу за контрактом. Цей перелік міститься у статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Отже, підстави для звільнення військовослужбовців за контрактом такі.

За віком: за умови досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

Станом здоров'я: як непридатні - на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби або про тимчасову непридатність до військової служби з переоголданням через 6-12 місяців; за наявності інвалідності (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу).

Засуджені до обмеження чи позбавлення волі: у зв'язку з набуттям законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у вигляді позбавлення волі або обмеження волі; за сімейними обставинами або з інших поважних причин.

Звільнені з полону: у зв'язку зі звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу).

Вищий офіцерський склад: у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів - у разі неможливості їх використання на службі.

Закінчення контракту: у зв'язку з закінченням строку служби (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу) у разі закінчення строку контракту, укладеного під час дії воєнного стану.

Для інземців і осіб без громадянства: за власним бажанням - для військовослужбовців із числа інземців та осіб без громадянства, які проходять військову служ-

бу за контрактом у Збройних силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України, але не раніше шести місяців проходження ними безперервної військової служби.

У зв'язку із призначенням (обранням) на посаду судді, судді Конституційного Суду України, члена Вищої ради правосуддя, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, керівника служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя, його заступника, дисциплінарного інспектора Вищої ради правосуддя.

Звільнення військовослужбовців за контрактом і призовом за сімейними обставинами - перелік сімейних обставин та інших поважних причин для звільнення з військової служби осіб, які проходять військову службу, зазначений у статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Категорії військовослужбовців, які мають право звільнитися: вагітні - у зв'язку з вагітністю; жінки у декретній відпустці; жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку; жінка, якщо

Суд захистив права жінки з інвалідністю та припинив роботу ресторану в центрі Тернополя

У грудні 2022 року тернополянка Людмила Д. звернулася до суду з позовом та просила заборонити відповідачу - ПП "Ідея Вест" експлуатувати приміщення ресторана "Реберня в Тернополі", поки у закладі не буде дотримано санітарні норми та налагоджено безшумну систему припливно-витяжної механічної вентиляції.

Позивачка зазначила, що є особою з інвалідністю 2 групи. Однак через забруднене повітря і постійний шум не може відчинити вікна або вийти у двір, оскільки поблизу житлового будинку, де вона мешкає у власній квартирі (вул. Олени Кульчицької, 4), працює заклад громадського харчування - ресторан "Реберня в Тернополі". Власником приміщення є ПП "Патіо", а орендарем - ПП "Ідея Вест". Мешканці їхнього будинку, а також будинків на бульварі Тараса Шевченка, 9, 316 неодноразово скаржились у різні інстанції, у тому числі й до Тернопільської міської ради, на неприємні запахи та шум, що надходили від ресторану і створювали нестерпні умови для проживання.

22 липня 2022 року було створено комісію, яка встановила, що під час роботи вентиляції закладу значно перевищено гранично допустимий рівень шуму.

Мешканці вказаних будинків звернулись до ПП "Патіо" й ПП "Ідея Вест" з письмовою вимогою усунути виявлені порушення, але жодної відповіді не отримали. Тоді

з метою захисту своїх прав вільно користуватись своєю власністю та безпекою для здоров'я і життя умовами побутової, відпочинку та навколишнього природного середовища Людмила Д. звернулася до суду і просила зобов'язати ПП "Ідея Вест" усунути виявлені недоліки.

Рішенням Тернопільського міськрайонного суду позов Людмили Д. задоволено частково: ПП "Ідея Вест" заборонено експлуатувати димову трубу від мангалу та трубу вентиляційної системи кухні ресторану "Реберня в Тернополі" до обслуштування їх відповідно до вимог ДБН "Опалення, вентиляція та кондиціонування" та у місці, передбаченому планом і проектною документацією. Таким чином, позивачці усунуто перешкоди в користуванні власною квартирою.

Не погодившись із судовим рішенням, відповідач подав апеляційну скаргу і просив у задоволенні позову відмовити, оскільки підприємство врахувало рекомендації комісії Тернопільської міської ради та звернулось до відповідної організації, яка провела роботи з вібро- і шумоізоляції, почистила та замінила фільтри вентиляційної системи. Після чого 16 березня 2023 року з ініціатиивою позивачки повторно було досліджено рівень шумового навантаження у квартирах №1, 5, 10 будинку на вул. О. Кульчицької, 4 і встановлено, що при закритих вікнах рівень шуму в помешканнях не перевищував гранично допустимі нор-

му, а при відчинених вікнах у режимі провітрювання в житловій кімнаті Людмили Д. рівень шуму перевищував на 2 дБ.

У судовому засіданні Тернопільського апеляційного суду колегія суддів, детально проаналізувавши матеріали цивільної справи в межах поданої апеляційної скарги, дійшла висновку, що суд першої інстанції виніс законне та обґрунтоване рішення, і підстави для його скасування або зміни - відсутні. Судді погодились із висновком суду першої інстанції про те, що внаслідок здійснення ПП "Ідея Вест" підприємницької діяльності та роботи закладу громадського харчування відбувалося систематичне порушення права позивачки Людмили Д. на безпечні для її здоров'я і життя умови побуту, відпочинку та використання належної їй квартири.

При цьому колегія суддів не взяла до уваги посилання апелянта на результати дослідження рівня шумового навантаження від 16 березня 2023 року в квартирі №5 будинку на вул. О. Кульчицької, 4, відповідно до якого при закритих вікнах рівень шуму відповідав нормі. Мотивуючи своє рішення, судді наголосили на тому, що Людмила Д. не може бути обмежена у праві перебувати у своїй квартирі з відчиненими вікнами. Відтак рішення Тернопільського міськрайонного суду залишено без змін, повідомили у пресслужбі Тернопільського апеляційного суду.

Вікторія СНАН

Збільшено мінімальний розмір пенсії особам з інвалідністю внаслідок війни

Постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2024 року № 185 "Про індексацію пенсійних і страхових виплат та додаткових заходів щодо підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення у 2024 році" визначено не тільки механізм індексації пенсій та страхових виплат, а й внесено зміни до деяких постанов.

Про це повідомляють фахівці Пенсійного фонду України. Зокрема, як розповіла начальниця управління пенсійного забезпечення, надання страхових виплат, соціальних послуг, житлових субсидій та пільг одного із головних управлінь Пенсійного фонду України Антоніна Торшина, збільшено, зокрема, мінімальні розміри пенсій особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій.

До 01.03.2024 мінімальні розміри пенсій особам з інвалідністю внаслідок війни визначали залежно від групи інвалідності у відсотках від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2010 №656). Зокрема, в особи з інвалідністю внаслідок війни I групи - 650%, II групи - 525%, III групи - 360%, учасників бойових дій - 210%.

З 1 березня 2024 року визначено зазначений вище категорії осіб у фіксованих розмірах. Зокрема, в особи з інвалідністю внаслідок війни I групи мінімальний розмір пенсії становить 15 347 грн, II групи - 12 396 грн, III групи - 8 500 грн, учасника бойових дій - 4 958 грн.

Христина ГЛОВЮК

Підстави для звільнення військовослужбовців за контрактом

телями, на утриманні яких перебуває дитина-сирота або дитина, позбавлена батьківського піклування, віком до 18 років; самостійно виховують дитину з інвалідністю; виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років, у разі відсутності інших осіб, які зобов'язані її виховувати; утримують повністю дитину з інвалідністю I чи II групи - утримують повністю дитину, яка є особою з інвалідністю I чи II групи.

Виховують важкохвору дитину на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність, за умови що такі особи не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати.

Доглядають дружину/чоловіка з інвалідністю I чи II групи через необхідність здійснювати постійний догляд за дружиною (чоловіком) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи.

Доглядають дружину/чоловіка з інвалідністю III групи з певними захворюваннями через необхідність здійснювати догляд за дружиною (чоловіком) з числа осіб з інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівок (кінцівок), кистей рук (кіст рук), стоп ніг (стопа ноги), одного з парних органів, або за наявності у дружини (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю III групи онкологічного захворювання, психічного розладу, церебрального паралічу або інших паралітичних синдромів.

Доглядають батьків (своїх чи дружини) з інвалідністю I чи II групи через необхідність здійснювати постійний догляд за одним із

своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), який є особою з інвалідністю I чи II групи, за умови відсутності дітей, батьків, рідних братів та сестер, бабусі та дідуся чи онуків такої особи або якщо інші члени сім'ї самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я.

Доглядають родичів з I чи II групою інвалідності, якщо немає інших членів сім'ї, які можуть це робити через необхідність здійснювати постійний догляд за рідним братом, сестрою, бабусею, дідусем чи онуками, які є особою з інвалідністю I або II групи, за умови відсутності інших членів сім'ї такої особи або якщо інші члени сім'ї самі потребують постійного догляду за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я.

Опікуни недієздатних осіб через необхідність здійснення опіки над особою, визначеною судом недієздатною, за умови що за такою особою не здійснюється піклування (опіка) іншими особами.

Близькі родичі загиблих чи зниклих захисників, якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі у антитерористичній операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Близькі родичі Героїв України посмертно, якщо їхнім близьким родичам (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, рідний (повнорідний) брат чи сестра) посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові, виявлені під час Революції Гідності (листопад 2013 року - лютий 2014 року).

Підготувала Ольга КУШНЕРИК

Природні обереги

Мак

Доки на Поповому не викопали ставок, ми, малеча, бігали купатися у Панську сажалку. Найближчий шлях - поза городами.

Та найгустіше цієї рослини було біля хати. А ще - чорнобривців. Квіти до пізньої осені гототили темним багрянцем, а мак цвів не довго.

- Може, мак усе ж в кінці городу сіяти мемо, а коло хати хай квітки. Як у людей он, - махала рукою вбік сусідів.

Бабуся не погоджувалася: - Наче ти не знаєш: мак відьом відлякує. Ось прийде відьма, а мак не пустить у хату, доки та не перещитає усі машини в коробочках. А доки щитатиме, ніч мине. Відьма на мітлу - і гайда, щоб людям на очі не потрапити.

Мак, як водилося, святити у церкві на Маковея. Я допомагав матері зрізувати чорнобривці, вже достигли на міцних рудих стеблинках маківки. З обніжку польової дороги приносив волошки. Посвячений букетик з квітами і маківками мати ставила на покуть. А бабуся розламувала кілька коробочок, висипала у жменю зернятка і обсіпала ними поріг.

- Щоб мак не пускав у хату людей з лихими помислами. Пригадую, як уперше з Донцем ходив по гриби у нашу Діброву, на полі помічав багато розквітлених маківок. Хвалився бабусі.

- Бог як сотворив світ, - розповідала старенька, - дав Землі маківок, щоб вона усюди їх розкидала. Правда ж гарно, як мак цвіте? Гордоний мак більше у їжу годиться, а видок болі в животі знімає, його кладуть під подушку, щоб добре спалося. Розквітлі маківки вишивали на сорочках і рушниках, бо вони - символ продовження роду. Про вродливих дівчат казали: гарна, як маківка.

Давно не сіють мак на наших городах. Все-таки, видно, встигла відьма до ранку порохувати машини і посяла зло у душі людські...
Микола Будлянський

Просто життя

Споріднена душа

- Досить, Ігорю, йди. Я так більше не можу. Соромно на вулицю виходити, люди пальцями тичають. Он, кажуть, дружина того гульвіси йде, що по чужих дружинах ходить.

- Ну не можу я по-іншому, Поліно, ось такий я народився. Але вас з Павликом люблю і завжди любитиму...
- Воно й видно, як любиш, - зітхнула Поліна. - Ти до сина і не підходиш.

- Так маленький він поки що...
- А потім виросте і на тебе схожий стане? Також по чужих ліжках стрибатиме? Ні, Ігорю, годі. Ми розлучаємося.
...Слава місцевому казанови Ігорю зовсім не бентежила. Міняти спосіб життя він не став і після одруження. Правда, Поліна запліщувала очі на його загулі довшо, але врешті втомилася. Останньою краплею стала поява сусідки, що єхидно усміхалася, з проханням до Ігоря допомогти її почепити штори. І до того ж терміново...

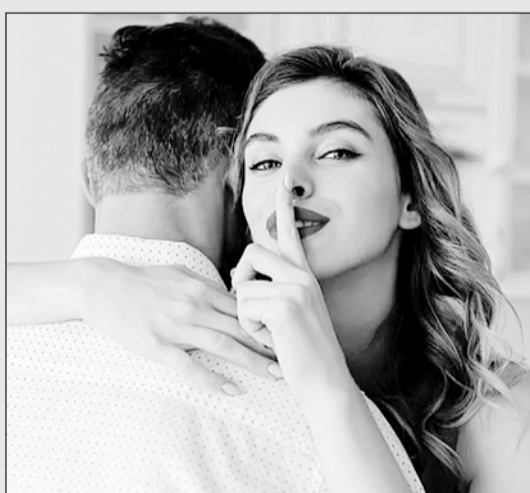
Відправила допомагати їй Поліна чоловіка з речами та попередила наздогін, що вже подала на розлучення. Після розлучення колишній чоловік швидко поїхав з їхнього містечка. Про дитину він не згадував, та й сама Поліна вважала за краще забути нещасливе заміжжя. Усю себе вона віддала вихованню синопка.

Павло маму не розчаровував. Поліна раділа, що малюк не пішов в батька-ловеласа. Ігор ніяк не давав про себе знати, син його і не знав, і знати ніколи не хотів, мабуть.

Павло виріс, змужнів, із дівчиною познайомився, одружився навіть надумав. Обраниця Павла матері подобалася:
- Видно, що кохає тебе Катерина по-справжньому. Ти вже не ображай її, гарна дівчина тобі трапилася.

Поліна готувалася до ролі свекрухи. Але про весілля син так і не говорив. Зате все частіше з мрійливою усмішкою розповідав про нову співробітницю:
- Артистка прямо. Тільки на сцену вийде - усі призи наші. Та ти її знаєш, мамо. Це Наталка Мельник.

Поліна лише плечима знизала: нічого особливого. У сина ж є дівчина, сенс змінювати якраву Катю на нічим не примітну Наталку? На сцені вона інша? Так сімейне життя - це не концерт із оплесками.

ним: талант у Наталії справді був.

Непомітна у звичайному житті, дівчинка перетворювалася, щойно виходила на сцену. Голосом природа нагородила дівчинку чудовим. Вона й танцювала так, що куди там професіоналам, і у всіх шкільних виставах грала. А от із акторською кар'єрою не склалося. За сімейними обставинами, так би мовити.

Вступила випускниця Наталя до столичного вишу і майбутнє пророкували їй блискуче. Але довелося покинути все і повернутися додому: мама злягла. Лікарі лише руками розводили. Не зрозуміти, в чому причина такого стану.

Знайомі та друзі не залишали Наталку в біді. Дівчина махнула рукою на мрію та влаштувалася працювати у рідному місті. Виступати ж їй запропонувало начальство: усі творчі конкурси вигравати розпочала компанія, до того ж талант нової співробітниці знайшов застосування й у рекламі.

Павло, якщо й захоплювався Наталею, то намагався не показувати. Хіба що вдома давав волю почуттям, розповідаючи матері про переживання. Поліна приховувала від сина свої хвилювання: "Господи... Невже батькові гени прокинулися? Невже голову морочити обом почне?"

А ось Катя почала переживати. Від неї не змогло сховатися, як її хлопець дивиться на суперницю. Та й не помічав Павло, що намагається всіма силами опинитися ближче до Наталії майже весь час. Заспокоювало Катю

■ Ганна Пилипівна ніяк не знаходила спільної мови з невісткою. Ну, не розуміла, як може одружена жінка допізна затримуватися на роботі.

- Що у вас за сім'я така? - часто дорікала сину. - Добре, що я в сусідньому будинку живу, гаряченького час від часу принесу. Ти аж схуд, бідненький. Ото собі жіночку обрав, хай Бог боронить.

- Мамо, тільки не починай. Тетяна - юристка, у неї справ по горло і гроші не малі заробляє.

- Дружина повинна щодня їсти готувати, затишок створювати, а в неї на це часу ніколи немає. Неподобство!

А наступного вечора невістка сама до неї зайвилася з тортиком.

- Давайте чаю поп'ємо, - люб'язно воркотила та.

- Не хочу магазинного виробу. Ти б домашні страви своєму чоловікові готувала, а не тринькала кошти.

- Ви останнім часом зовсім не в душі. Задумайтесь, можливо, вам треба не за нами наглядати, а своє особисте життя влаштувати.

- Ти диви, - матері аж дух перехопило, - це вже щось новеньке. Мене розуму вчить. Ану, давай, забирайся зі своїм солоденьким і більше не нервуй мене.

Опісля її аж тіпало. "От нахаба, - думала, - ще молоко на губах не обсохло, а порадами розкидається".

Але невістка, як у воду дивилася. Зовсім скоро, коли Ганна йшла з важенькою сумкою з базару, до неї несподівано підійшов старший і статний чоловік.

- Як можна такої тендітній панночці важке носити? Давайте допоможемо.

Ганна відразу розлилася в задоволеній усмішці. Бо не очікувала до себе уваги з боку такого ввічливого чоловіка. Він був одягнений у дорогий костюм, від чоловіка пахло коштовними парфумами. Словом, Пилипівна була вражена з першого погляду.

- А дружина не ревнива? - чомусь запитала з опалу.

- Я, на жаль, уже багато років, як вдівець, тому немає кому ревнувати. Діток не надбав.

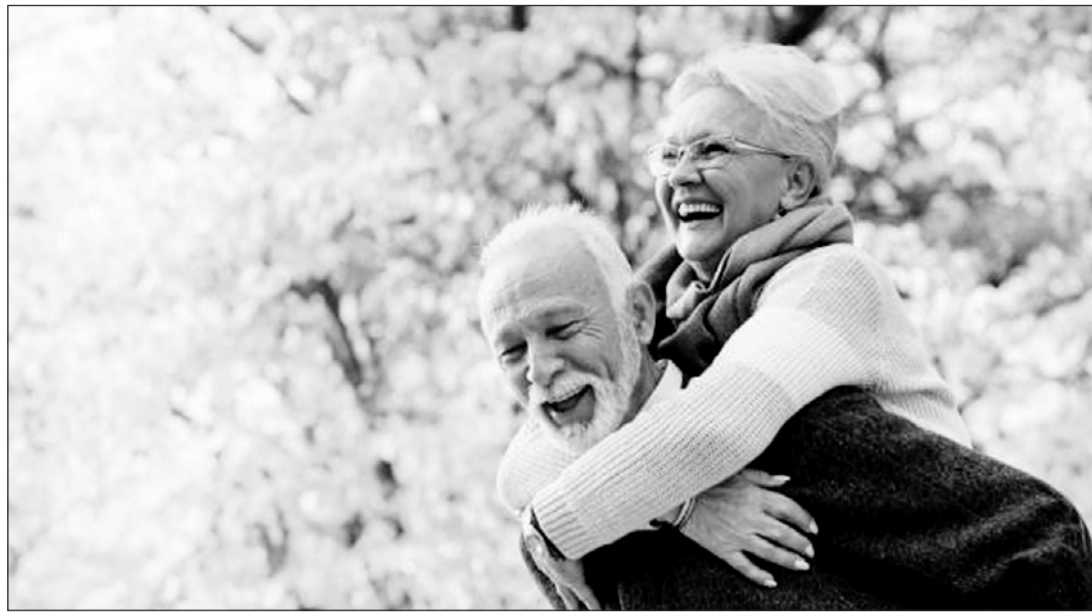
А далі закрутилося. Обоє овдовілих людей пенсійного віку почали зустрічатися. Олег Петрович виявляв чуйність і делікатність. Одного разу, коли вони їли морозиво у розважальному закладі, він не просто приємно здивував Ганну, а ошелешив. Став на одне коліно, витягнув червону коробочку, де виліскував комплект - масивні срібні сережки і каблучка.

- Ось, це тобі, дорога. Настав час наших заручин. Хочу бути з тобою. Скільки нам ще залишилося, маємо прожити щасливе життя, а не скігати самотою в чотирьох стінах. От прибираю грошенят і відгуляємо вечірку.

- Добре, - відразу погодилася жінка. - Треба тебе з моїм сином і його половинкою познайомити.

А наступного дня Олег завітав до неї в

Чого варті слова?

гості. Була якраз неділя. Чоловікові хтось зателефонував.

- Ой, - скрикнув він. - Ану, виручай. Колезі терміново гроші потрібні. Три тисячі доларів. У мене в банку така сума є. Але ж сьогодні неділя, все зачинено. Ти розповідала, що на дачу збираєш. Позич, прошу, я обов'язково віддам.

- А до понеділка він не зачекає? - обережно запитала.

- Ні, бо на вихідні теж скуповує земельні ділянки. Тут години мають значення. Це ж бізнес. А до того часу угода може зірватися. Ну, якщо ти не хочеш, буду змушений звернутися до товариша, який працює в іншому кінці міста, - майже образився він.

- Та ти що? Я так просто запитала. Ось, візьми, - простягнула йому потрібну суму. - Та я не переживаю, довіряю тобі, як самій собі.

А даремно. Наступного дня та подальший тиждень Олег Петрович, як кризь землю провалився. Телефон постійно був поза зоною, а потім зовсім з мережі зник. А де він жив, літня жінка так і поцікавилася, хоча знала його вже місяць. Вони ж здебільшого зустрічалися у неї або на нейтральній території.

Аж тут на порозі знову з'явилася невісточка.

- Ганно Пилипівно, що коїться? До нас перестали приходити ще й голос по телефону у вас такий засмучений. Ми ж одна родина, маємо ділитися наболілим. Давайте не будемо ворогувати. Ось, подивіться, вирішила вас здивувати. Приготувала ланзаньку. Мирон її дуже нахвалював. Я ж не якась криворучка нечупара.

І тут свекруха не стримала емоцій, почала плакати.

- Вибач, любя, за критику й докори. Знаєш, просто за сина переймаюся, щоб був нагодований, доглянутий.

- Та я на вас не ображаюся, усе розу-

мію, заспокойтесь.
- У мене, доню, біда сталася. В дурні мене пошили.

Літня жінка усе детально розповіла Тетяні.

- Розумієш, з пенсії копійка до копійки роками відкладала, аби дачну ділянку придбати. Всі свої кривні ось так просто взяла і віддала. Втратила голову, пильність. Просто за тих чотири тижні дуже зблизилася з шахраєм.

- Ми не будемо рук опускати, - заспокоювала сердешну. - Богу дякувати ви живі-здорові. А пройдисвіта знайдуть. За такі махінації потрібно карати і за грати саджати. Маємо негайно піти і заяву в поліцію написати.

- Так це ж ганьба, сором який, що мене, дорослу людину, отак ошукали. Йде через кілька днів ще й сусідка, з якою Пилипівна познайомила свого кавалера, майже зловтішалася:

- Ганю, твого Петровича сьогодні у кафе з якоюсь брюнеткою бачила. Такий веселий, усміхнений. Пригощав пасію кавою з тістечками.

А далі правоохоронні органи злапали пройдисвіта на гарячому і притягнули його до кримінальної відповідальності. Олег Петрович виявився Степаном Дмитровичем, був справжнім шлюбним аферистом. Не одну жіночку розвів на гроші.

Отож, Ганна Пилипівна, хоча й не повернула назад свої чималі кошти, висновок зробила: шахраїв розвелоса повно, їхні улесливі слова й обіцянки є пустими і не відповідають дійсності...

І так сталося, що через півтора роки жінка все ж знайшла свою долю. Випадково познайомилася з чоловіком із сусідньої вулиці. У нього є присадибна ділянка, про яку Ганна так давно мріяла...

Оксана ВОЛОШИНА

ВСЕ ДЛЯ ТЕБЕ...

Вітер бігає лугом, як гребка
І розчісує трави доквіл.
Наберу тобі в пригорщі неба
Із волошками й сонцем навпіл.
Нанижу із дощочок намисто
І хустину з туману напну.
Як берізьку у першому листі,
До вогнистих грудей пригорну.

Все для тебе я зможу, кохана,
Лиш вернись із далеких тих літ,
Коли місяць, як парубок п'яний,
Толочив попід вишнями цвіт.
Там стежини розчахнуті й нині
Незагойно, як рани, болять.

Сядь знову мене на коліна,
Буду очі твої цілувати.
Безупинно до раннього ранку,
Доки місяць не заїде за тин...
Я школяр ще і ти ще школярка,
Волошково мені поцвіти.

Не встань, а так, як уперше,
Коли мовила тихо: "Люблю..."
З губ твоїх нарву спілких черешень
І від частя укротє згору.
Лиш би знов дужий вітер, як гребка,
Порозчісував трави доквіл.

Я б набрав тобі в пригорщі неба
Із волошками й сонцем навпіл.
Я б все зміг, моя радість вічна,
Хоч не вічний у юні політ...
І бийте із весни тої стріча,
Та вже вишні обтрушують цвіт...
Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

ДЛЯ ТЕБЕ

Я налью шампанського, кохана,
В келих звечорілого тюльпана.
Затанцюють на твоїм обличчі
Зорі-свічі дивом таємничим.
Зам судилося туюнок розділити.
...Переходим тихо в зріле літо.

ЧЕРЕШНЕВИЙ СНІГ

Білий сніг черешень чорних
В коси залпела.
Нареченою до вчора дівчина була.
Не заграли музиченки
Не з її вини...

Повернувся наречений
Крикном із війни.
Сива горлиця голосить,
Боєм промовля.
В головах простоволосе плаче янголя.
... Визріють черешні чорні,
Оминуть весну.
Смутком зболено пригорнуть
Без вінця жону.

Володимир КРАВЧУК

Анна РОМАНІВ

Садимо перець у відкритий ґрунт

Якісно проростити насіння і виростити міцну росаду ще не означає отримати великий урожай.

Росада, а потім і дорослі рослини добре розвиваються на ділянці без постійних вітрів, відкритій з півдня.

Щодо сівозміни, то перець нічим не відрізняється від інших культур. Тобто у нього є свої попередники "вороги" або "друзі". На місця, де минулого сезону були гарбузові, бобові або буряк, морква, кущі добре приживаються, чудово плодоносять, мало хворіють.

Висаджувати перець у відкритий ґрунт можна, коли нічна температура повітря не опус-

кається нижче 10 градусів. У день пересадки молоді рослини виставляють на вулицю і поливають трохи більше, ніж завжди. Викопують лунки, заливають їх водою і залишають, щоб вода повністю вбралася. Присипають землею, ще раз поливають, мульчують. Прикопуючи рослини, не забувайте про кореневу шийку, вона має бути над землею.

Щоб у майбутньому кущі не заважали один одному, низькорослі розташовують через 30-40 см, високорослі - через 60-70 см. Існує думка, що 2 кущі, посаджені в одну лунку, розвиваються краще.

Через 7-8 днів, коли земля підсохне, можна починати поливати.

Діана МЕЛЬНИК

Кавуни облюбують ваш город

Кавуни люблять як діти, так і дорослі. Ті, хто має дачну ділянку чи город, можуть легко їх виростити.

Кавуни у відкритому ґрунті можна вирощувати двома способами: вертикальним та горизонтальним. Вертикальний спосіб вибирають, коли є дефіцит місця, маленька ділянка чи бажання незвичайно оформити грядку. Горизонтальний спосіб традиційніший і саме він стає основним, але в будь-якому випадку необхідно правильно підготувати ґрунт до посадки і вибрати відповідні сорти. Баштанні культури найкраще вирощувати на сонячних ділянках, які освітлюються не менше половини дня.

Щоб отримати ранній урожай, вирощують росаду, а грядки прогривають під чорним агроволокном. При виборі сортів звертайте увагу на термін дозрівання. Вирощування кавунів передбачає попереднє замочування насіння.

Відстань між посадковими лунками - не менше 50 см, оскільки кавуни сильно розростаються. Глибина посадкової ями має бути не більше 5-6 см. Грядки варто накрити агроволокном або замульчувати. Це дозволить довше зберігати вологу.

Після посадки грядки необхідно поливати. Надалі полив скорочують, оскільки баш-

танні добре переносять посуху.

У міру зростання на кожному кущі необхідно вибрати 2-3 найпотужніші баготи, інші видалити. Для підживлення використовують калійно-фосфорні добрива на стадії бутонізації та дозрівання плодів. Також у період бутонізації можна використовувати звичайну золу. Йод можна використовувати як профілактику грибкових захворювань. 3-5 крапель йоду розводять у відрі води і цим розчином обприскують рослини. За перших ознак інфекційних захворювань або шкідників кущі обробляють спеціальними препаратами. Для шанувальників ековирощування є багато біопрепаратів або народні засоби, але їх необхідно застосовувати постійно.

Діана МЕЛЬНИК

Коли часник пускає стрілки...

Озимий часник часто пускає стрілки, які висмоктують соки з рослини та заважають нормальному росту. Їх обов'язково потрібно обрізати, якщо бажаєте отримати багатий урожай. Розпізнати стрілки часнику легко - вони мають трубчасту форму, на відміну від плоского листя. Стрілки є тільки в часнику озимого, тобто того, що висаджують восени і залишають на зимівлю в землі. Якщо ви хочете отримати насіння часнику, то можна не видаляти стрілки. Залишіть їх на кількох рослинах, коли дозріє насіння, його можна буде зібрати. Загорніть у папір і зберігайте до весни у темному місці. У березні ви зможете виростити часник із насіння.

Як видаляти стрілки часнику? Обріжте їх ножицями на висоті 1 см від основи - це найменш травматичний для рослини спосіб. Краще робити це в сонячний ранок, щоб зрізи відразу підсохли.

Що приготувати зі стрілок часнику
Не викидайте обрізані трубочки - це делікатес. Перед приготуванням промийте часникові стрілки, наріжте і обсмажте на олії 3-4 хвилини. Посоліть та насолоджуйтесь закускою. Стрілок часнику можна додавати до супів, яєчні, м'ясних страв. Якщо любите консервацію - приготуйте мариновані стрілки часнику. Маринад готують такий самий, як на солоні огірки.

Як зробити добрива з кропиви

Багато городників віддають перевагу органічним добривам, при цьому не обов'язково завжди використовувати гній або курячий послід. Настій з кропиви швидко і легко готується, він ефективний для овочевих і декоративних культур.

Кропива - містить магній, калій, залізо, азот, мідь, сірку. Тому з молодих стебел готують салати та зелені супи. Настій кропиви, як добриво, безпечний для людини та рослин, його можна використовувати для підживлення практично всіх культур. Однак це не означає, що добрива та стимулятори росту можна не використовувати. Мінеральні комплекси та біопрепарати є потужним інструментом для підвищення імунітету росади, плодівих дерев, ягідних та декоративних чагарників, квітів. Відмовившись від них, неможливо захистити культури від шкідників. У посудину поміщують однаковий обсяг подрібненої кропиви та гарячої води, накривають кришкою, залишають у теплу місці, або на відкритому сонці на 10-14 днів. Протягом цього періоду треба щодня помішувати рідину. Якщо буде докучати запах, його можна нейтралізувати спиртовою настояю валеріани.

У процесі приготування настою виділятиметься велика кількість піни - це природний процес. Як тільки він закінчиться, а рідина потемніє, це означає, що засіб можна використовувати. Він дуже насичений, тому робочий розчин повинен мати 20% концентрацію. Можна додати дріжджі, вони значно покращують зростання культури, дозрівання плодів.

Для приготування потрібно розчинити 100 г цукру в 2 літрах води, додати 100 г пресованих дріжджів, стебла кропиви.

Через 7 днів розчин треба процідити, довести загальний об'єм до 10 літрів.

Кропиву також можна змішувати з іншими рослинами, наприклад, кульбабою, ромашкою, деревієм та іншими. Не можна використовувати рослини, що містять отруйні речовини: звіробій, берізка та ін.

Найкраще на підживлення настоєм кропиви відгукуються томати, перці, баклажани, огірки, кабачки, капуста - він сприяє активному нарощуванню зеленої маси, завдяки чому збільшується кількість зав'язей та врожайність. З цієї причини не рекомендується використовувати добрива під час вирощування коренеплодів: картоплі, редиски, цибулі, часнику. Виняток становлять морква та буряк - завдяки настою кропиви значно покращуються смакові якості плодів.

Коли не зійшла морква

Частково надолужити згаданий час дозволить прискорений розвиток сходів у результаті тепла, вибір правильних сортів і чітке дотримання основних рекомендацій з агротехніки.

Відберіть для посадки якісне насіння. У пріоритеті - сорти з ранніми термінами дозрівання, хоча і середньостигла морква до 3 декади вересня цілком ще встигне визріти. А зберігається вона набагато краще. Насіння протягом 20 хвилин потримайте в темно-рожевому розчині марганцівки, потім ретельно промийте, кілька разів міняючи воду. Замочіть посадковий матеріал протягом 1-1,5 доби у теплій воді (+25 С), а потім просушіть, рівномірно розклавши на газеті.

Посів моркви зручніше виконувати в неглибокі (до 3 см) паралельні борозни, розташовані на відстані близько 20 см одна від одної.

Полійте і накрийте грядку поліетиленовою плівкою.

Після появи перших сходів (через 1,5 тижні) зніміть плівку.

Після формування 1-2 справжніх листочків прорідіть, залишивши по 4 см між рослинами.

Підгодуйте молоді моркву настоєм коров'яку (1 до 6) або курячого посліду (1 до 18). 10 л такої органіки вистачить для обробки 2 м² посівної площі. Альтернатива - 15 г нітрамофоски на 10 л води. Наступного дня треба розпушити верхній шар ґрунту.

Спорт

«Нива» зіграла внічию із «Кременем» й фінішувала на третьому місці

В останньому 10-му турі чемпіонату першої ліги групи "Вибування" "Нива" 25 травня приймала кременчуцький "Кремінь".

Поєдинок, який у підсумку для команд не мав принципового значення, видався цікавим і напруженим.

З перших хвилин господарі заволоділи ініціативою, намагаючись створювати небезпечні моменти біля воріт "Кременя". Натомість гості намагалися пресингувати і контракувати, причому їхні атаквальні дії були доволі гострими, особливо у середині тайму. Зрештою, зусилля тернопільських футболістів принесли результат. На 41-й хвилині зустрічі, після передачі від Андрія Різника, відзначився Богдан Козак. Перший тайм так і завершився мінімальною перевагою "Ниви" - 1:0.

На початку другого тайму вже гості заволоділи ініціативою. На 48-й хвилині небезпечно із штрафного пробивав Панчишин. "Нива" пробувала контракувати, під час однієї із них Бог-

зокрема на полі з'явився Гатала і Демчук. Гості продовжували атакувати і на 72-й хвилині заробили небезпечний штрафний, після виконання якого суддя призначив пенальті у ворота тернополян. Одинадцятиметровий чітко реалізував Іван Куць - 1:1. Після пропущеного голу гра тривала на зустрічних курсах, обидві команди мали можливість схилити шалки терезів на свій бік. В останні хвилини тернопільські футболісти прагнули вирвати перемогу, але фінальний свисток зафіксував бойову нічию.

Отож, "Нива" у чемпіонаті першої ліги групи "Вибування", набравши 36 очок, фінішувала на третьому місці і наступного сезону знову гратиме у першій лізі. Попереду у команди відпустка та підготовка до наступного сезону.

"Нива" (Тернопіль) - "Кремінь" (Кременчук) - 1:1 (1:0).

Голи: Богдан Козак (41) - Іван Куць (72, пен.).

"Нива": Ольховий, Бей, Зінь, Хруставка (Климак 81), Волохатий, Мудрий, Дорошенко (Гатала 60), Козак (Демчук 60), Голуб, Кицун (Довбецький 68), Різник (Галадей 46). Запасні: Жуванський, Хабло, Махінка.

Діана МЕЛЬНИК

Спортсменка з Тернопільщини здобула три медалі на Чемпіонаті світу

22-26 травня в м. Ліма (Перу) відбувся Чемпіонат світу з важкої атлетики серед юнаків та дівчат до 17 років. Збірну команду України представляли шестеро спортсменів, серед них - хоростківчанка Аліна Дадерко.

Примітно, що 25 травня наша землячка здобула дві срібні та бронзову нагороди.

Аліна Дадерко виступала у ваговій категорії до 59 кг і з результатом 184 кг в сумі двоборства отримала срібну медаль. Результат 84 кг в ривку приніс нашій талановитій спортсменці ще одну срібну нагороду, а 100 кг в поштовху - бронзову медаль. Вітаємо нашу спортсменку та її тренерів з чудовим результатом!

Христина ГЛОВЮК

групі 1 аматорського чемпіонату України, пробилися до наступного етапу змагань - 1/4 фіналу, у якому "Подольани" зіграють з представником Одеси - командою "Титан", яка зайняла третє місце у групі 2, а "Агрон" поміряється силами з колективом "Агротех" (Тишківка, Кіровоградська область), який фінішував другим в іншій групі.

Перші матчі відбудуться 1-2 червня, відповідно, в Одесі та Великих Гаях, а матчі-відповіді - 8-9 червня у Тернополі та на Кіровоградщині.

Вікторія СІКАН

На фото: ФК "Подольани".

«Подольани» та «Агрон» вийшли у плей-оф аматорського чемпіонату

В останньому, 22 турі чемпіонату України з футболу серед аматорів 26 травня "Агрону", щоб вийти в плей-оф і не залежати від результатів матчів суперників, потрібно було перемагати на виїзді "Галичину-Фенікс" з м. Підмонастир, що на Львівщині (за певних умов, вистачало й нічиєї).

Також того ж дня "Подольани", які вже здобули друге підсумкове місце турнірної таблиці, мали приймати ФК "Марамуреш" (Нижня Апша, Закарпатська область), але цей поєдинок не відбувся, через відмову команди гостей від виїзду на гру до Тернополя, тож "Подольани" здобули три очки і в підсумку з 39 очками фінішували другими.

Великогайські футболісти вже з перших хвилин протистояння намагалися заволодіти ініціативою. Їхня наполегливість принесла результат, на сьомій хвилині відзначився Тарас Гром'як - 1:0. Невдовзі Михайло Войцещук подвоїв перевагу "Агрона" - 2:0. Незадовго до свистка на перерву дубль оформив Гром'як - 3:0. А в дебюті другої 45-хвилини крапку поставив Ігор Кохман - 4:0.

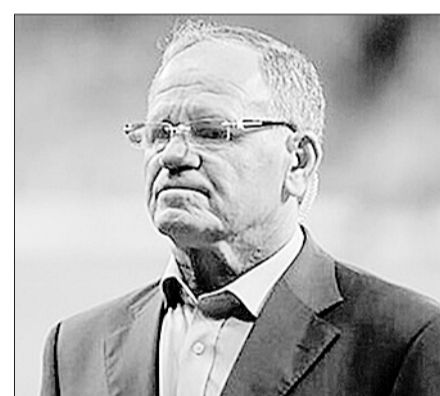
Тож "Агрон" із 32 очками фінішував на третьому місці турнірної таблиці.

"Галичина-Фенікс" (м. Підмонастир) - "Агрон" (Великогайська громада) - 0:4 (0:3).

Голи: Гром'як (7, 37 з пен.), Войцещук (15), Кохман (47).

Отож, "Агрон" і "Подольани, які виступали у

Футбол: звідусіль - потроху

повів, що стало причиною такого його вчинку: "Це все емоції. Погано, коли вони беруть гору. Слід було шукати винних у поразці в лавах поляян, а не звинувачувати в упередженості арбітра. Користуючись нагодою, хочу вибачитися за свою поведінку перед ним і вболівальниками. Це був неприпустимий вчинок з мого боку". Можливо, українська футбольна Феміда врахує щире каяття...

***

Як стверджує журналіст Ігор Циганик, кілька клубів першої та другої ліг українського чемпіонату з футболу можуть знятися з турніру. Причина - посилення мобілізації та неможливість захистити своїх футболістів бронюванням. "Вкладати гроші, коли в тебе можуть забрати половину складу, - це доволі складно. При цьому йдеться не лише про футболіста, а й про арбітрів, які зараз просто бояться іздити на матчі, і це відбувається масово", - сказав Циганик в ефірі своєї авторської програми. Йдеться про наступний сезон - поточний таки буде дограний. Але як розгорнуться події надалі, сказати складно.

***

Попередньо стало відомо, що Київське "Динамо" гратиме кваліфікаційні матчі Ліги чемпіонів 2024/25 у польському місті Любліні. За інформацією джерела, перемовини щодо проведення поєдинків саме там перебувають на завершальному етапі. Зазначється, що у випадку виходу в груповий етап Ліги чемпіонів "біло-сині" будуть розгледати інші стадіони, зокрема німецькі, адже арена в Любліні може вмістити лише 15500 вболівальників, що є недостатньою кількістю для ігор основної стадії найпрестижнішого європейського турніру. Втім, у нього ще треба пробитися...

Ігор ДУДА

У матчі першої ліги України у групі вибування між командами "Металург" (Запоріжжя) та "Поділля" (Жмельницький) стався неординарний випадок. Наприкінці гри головний арбітр матчу показав червону картку тренеру гостей Віталію Костишину. Коуч відреагував на це несподіваним чином: вихопив картку з рук рефері і показав її йому. Після цього демонстративно викинув картку. Через деякий час, вже "охолонувши", Віталій Костишин роз-

Результати матчів чемпіонату області з футболу

26 травня відбулося шість поєдинків Вищої та першої ліг чемпіонату Тернопільської області з футболу. Пропонуємо результати зіграних матчів.

Вища ліга. 4 тур
ФК "Борщів" - "Дністер" (Заліщики) - 0:0 (0:0).
"Колос" (Бучач) - "Поділля" (В. Березовиця) - 6:1 (3:0).
Матч "Галич" (Збараж) - "Агрон" (Велика Гаї) відбудеться 29 травня.

Перша ліга. 3 тур
"Сокіл" (Велика Березовиця) - "Зелені леви" (Почаїв) - 1:2 (0:1).
ФК "Нарай" - ФК "Трибухівці" - 2:1 (0:0).
"Збруч-Агробізнес" (Підволочиськ) - "ПрофАгро" (Кременець) - 3:0 (1:0).
"Вікни" (Вікно) - ФК "Збараж" - 1:3 (0:1).

Фотомісія

Носимо вишиванку гордо!

На фото: у бібліотеці філії села Білоскірка Великогайської сільської ради навчалися викладати хрестик на полотні, згадуючи, як це робили наші бабусі, які вміли транслювати красу навіть у повсякденних речах.

«Тернопільська танцювальна весна» презентувала свої таланти

Мое квітуче Тернопілля, Колиско давніх гайок. Тут танцювати кожен вміє! І польки, й вальса, й козачок.

Нещодавно на сцені Палацу культури "Березіль" ім. Леся Курбаса відбувся обласний фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва "Тернопільська танцювальна весна", у якому взяли участь 38 аматорських колективів. Понад 650 учасників з багатьох громад нашої області представили 72 хореографічні композиції. Компетентне журі під головуванням головного балетмейстера Хмельницького міського будинку культури, художнього керівника народного ансамблю танцю "Веселка", члена Національної хореографічної спілки України Володимира Петрини визначило переможців.

Номінація "Сучасна хореографія": гран-прі - зразковий аматорський ансамбль танцю "Перлина" Скалатського міського будинку культури (БК) (балетмейстер Марія Смоляк); I вікова категорія (до 9 років) - I місце - зразковий аматорський танцювальний колектив "Візерунок" БК с. Великі Вікнини Вишнівецької територіальної громади (балетмейстер Наталія Гоюк); II місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Розмарія" філії Центру культури і дозвілля с. Чернихівці Збаразької міськради (балетмейстер Марія Черниш); III місце - танцювальна студія "Резонанс" м. Збараж (керівник Світлана Резнік); II вікова категорія (10-15) - I місце - зразковий аматорський танцювальний колектив "Візерунок" БК с. Великі Вікнини Вишнівецької територіальної громади (балетмейстер Наталія Гоюк); I місце - танцювальна студія "Резонанс" м. Збараж (керівник Світлана Резнік); II місце - танцювальний колектив "Колорит" КЗ "Мистецької школи Васильковецької сільської ради" (керівник Валентина Лозінська); II місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Сонечко" Центру культури і дозвілля Кременецької міськради (балетмейстер Ангеліна Залобовська); III місце - хореографічний колектив "Колорит" БК с. Ридодуби Білобожницької територіальної громади (керівник Тетяна Гнатюк);

Номінація "Народна хореографія": гран-прі - народний аматорський ансамбль танцю "Червона ка-

лина" Палацу культури "Березіль" ім. Леся Курбаса м. Тернопіль (балетмейстер Ігор Козловський); I вікова категорія (до 9 років) - I місце - хореографічний колектив "Еверест" Скала-Подільської мистецької школи (керівник Руслана Коцемір); II місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Розмарія" філії Центру культури і дозвілля с. Чернихівці Збаразької міськради (балетмейстер Марія Черниш); III місце - хореографічний колектив "Оксамит" Центру культури і дозвілля м. Тербовля (керівник Оксана Дроздовська); II вікова категорія (10-15) - I місце - театр танцю "Барви" Скала-Подільського дитячого парку на базі ЗОШ І-ІІІ ступ. с. Іванків (керівник Олена Желяско); I місце - дитяча студія танцю "Любисток" ім. І. Николишина Тербовлянської мистецької школи (керівники Юліана Стадник та Діана Штик); I місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Сонечко" Палацу культури "Березіль" ім. Леся Курбаса м. Тернопіль (балетмейстер - заслужений працівник культури України Зіновія Бирда); II місце - хореографічний колектив "Еверест" Скала-Подільської мистецької школи (керівник Руслана Коцемір); III місце - зразковий ансамбль народного танцю "Галичанка" Тернопільського ліцею №21 - спеціалізованої мистецької школи ім. І. Герети (керівник Ольга Волик); III місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Тандем" БК Бережанської міськради (балетмейстер Христина Хилія); III місце - танцювальний колектив "Первоцвіт" клубу с. Великі Гаї (керівник Марія Квятковська); III вікова категорія (від 16 років): I місце - народний аматорський ансамбль танцю "30+1" Центру культури і дозвілля Кременецької міськради (балетмейстер Ангеліна Залобовська); II місце - народний аматорський ансамбль танцю "Пролісок" клубу с. Котожини Вишнівецької територіальної громади (балетмейстер Євдокія Тимошенко); III місце - народний аматорський ансамбль танцю "Веселка" Почаївського центру культурних послуг (балетмейстер Оксана Яцкевич); III місце - зразковий аматорський ансамбль танцю "Колорит" БК с. Коцюбинці Васильковецької сільради (балетмейстер Валентина Лозінська).

Аліна ГОРБАЧЕВСЬКА

Його надбання - 777 краваток

Мудрість, комічність і харизма

Бориса Салабчука

Тернопільянин Борис Богданович Салабчук - непересічна особистість. Він грає на гітарі, пише вірші, режисер з багаторічним стажем, людина з почуттям гумору. А ще він колекціонер - зібрав 777 краваток і майже 150 футболок.

Борис Салабчук народився у селі Рай Бережанського району 5 серпня 1957 року. Згодом вчився у Гримайлівській та Струсівській школі-інтернаті, у Тербовлянському культурно-освітньому училищі, Рівненському інституті культури. Тривалий час працював головним режисером Палацу культури "Текстильник", режисером-постановником масових свят у Тернополі. Пан Борис - багаторічний виконавець ролі Святого Миколая. Живе з Господом у серці, тому й пише:

"Сприймаю все: світ і красу, Співаю сонцю, п'ю росу, Творю, кохаємось удвох, Молюся в Храмі. Править Бог!"

Нині Борис Богданович працює у ЗУНУ завідувачем сектору культурно-творчого розвитку. Прийшов сюди на роботу понад 20 років тому у свій день народження...

Усі його рідні - люди творчі

Дружина Бориса Богдановича Олена - художник-колерист по тканинах та професійна танцівниця. Старша дочка Юля закінчила Тернопільське музичне училище ім. С. Крушельницької, Київський інститут театру і кіно. Разом з молодшою сестрою Валерією, що вивчилася на викладача французької та англійської мов, створили у Тернополі одну з популярних

мереж клубів сучасних танців. Доньки пана Бориса подарували йому троє чудових внуків - Аріану, Глорію та Іллію.

Коли народилася онучка Глорія Борис Салабчук написав: "Квітень, дев'яте, Глорія з'явилася на світ, Божа благодать і від Ісуса привіт". Римувати - це ще одне його захоплення. У арсеналі цього чоловіка - понад 150 поезій. Зараз він готує збірку "Про поцілунки, пристрасть і кохання над пелюстками троянд". Він чудово грає на гітарі, виконує пісні на свої вірші. Каже, що саме з гітарою у руках підкорив серце своєї Олени...

Побував на шоу «Розміши коміка»

І не лише серце дружини Олени, а й справив враження на велику аудиторію шоу всеукраїнського масштабу "Розміши коміка", в якому взяв участь, та на майбутнього Президента України Володимира Зеленського.

Тут Борис Богданович розказував про колекцію своїх краваток та подарував Володимирі Зеленському циліндр та краватку. Виграти гроші на шоу йому не вдалося, проте, за словами чоловіка, він щасливий, що мав такий досвід.

А ще він дуже пишається тим, що під час зустрічі з Ліною Костенко, що проходила у Тернополі у 1992 році, 45 хвилин "мучив" запитаннями геніальну поетесу. Каже, що усі її відповіді були оригінальними та неповторними, але найбільше запам'ятав нове слово у її виконанні - не каналка, а перекусничок. Його пані Ліна привезла від діаспори з Канади...

Краватки зі всього світу

Найдорожча краватка у його колекції вартує 2 тисячі доларів. Краватки унікальні, з малюнками,

мають свій сюжет. Вони зі всього світу. Колекцію чоловік збирав понад 20 років.

У свій час він дарував їх художнику Івану Марчуку, ректору Андрію Крисоватому, виконавцю і композитору Ігорю Ясноку та іншим. Його три краватки прикрашають інтер'єр популярного серед студентів кафе. Мені як журналісту захотів подарувати краватку з зображенням ручки. Але я люб'язно відмовилася. Не хочеться, щоб колекція втратила один з експонатів. Краще б люди доповнили цю цікаву колекцію пана Бориса, якщо мають чим поділитися.

За словами Бориса Салабчука, він не лише колекціонує краватки, а й носить їх щодня. Вони - з репродукціями картин, новорічні, на музичну тематику, краватки відомих брендів і місцевих майстрів.

"Першою у моїй колекції стала краватка із зображенням кінозірки Мерилін Монро, - каже Б.Б. Салабчук. - Якось 8 березня у цій краватці я прийшов вітати жінок. І їм сподобалося. Тоді я й зрозумів, що краватки можуть і дивувати людей, і піднімати їм настрій. Але найважливіша краватка для мене - на релігійну тематику, де різними мовами світу написано слово "Бог"..."

Сала-б-чуть!

Його прізвище Салабчук. Але щоб воно краще запам'ятовувалося - він дозволяє собі розшифровувати його як "Сала-б-чуть!".

Борис Богданович каже, що з його прізвищем можна асоціювати українську ментальність - сто грамів "Української з перцем" під кусень сальця. А у вільний час грає у шашки, шахи, волейбол, настільний теніс, рибалить, любить збирати гриби.

Має понад дві тисячі книг, у свій час створив театр книги "Діалог" в обласній бібліотеці для молоді, що проіснував 25 років. А ще він активний тіктокер, актор, гуморист, ведучий свят, тамада на весіллях. Любить і поспівати, і потанцювати.

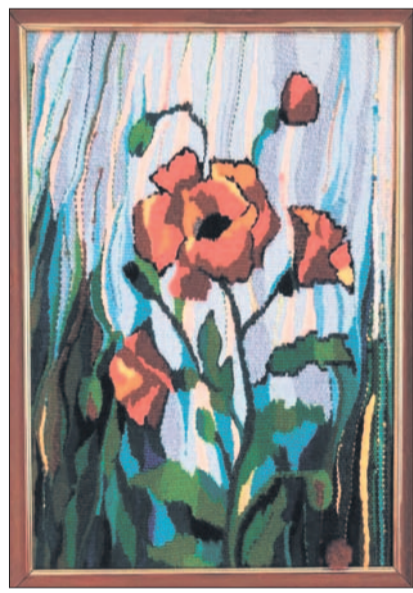
Про життя написав так: "Дитинство віддитинилось, Школярство відшколярилось, Юність від'юніла, Молодість перемолоділа. Зрілість нездоріла, Мудрість підійшла, Посміхнулася і відійшла. Дурість причепилася. А як душа? А душа дитинно-юно-молодою залишилася..."

Галина ВАНДЗЕЛЯК

На фото: Борис Богданович Салабчук з родиною

Талановиті діти - наші найкращі квіти

■ Підвели підсумки обласної виставки-конкурсу "Творчість юних - 2024" серед учнів мистецьких шкіл області.

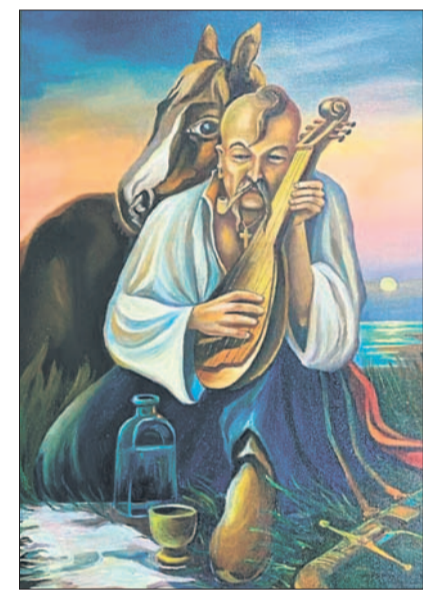

Переможцями у номінації "Образотворче мистецтво" стали: учениця 3-го класу Козівської початкової спеціалізованої школи мистецтв Софія Кричко (викладач Рибіцька Н.В.) - творча робота "Наш татко - захисник"; учениця 5-го класу Тернопільської художньої школи ім. Михайла Бойчука Голоюха Олена (викладач М.В. Груць) - творча робота "Козак Мамай".

Переможці у номінації "Декоративно-прикладне мистецтво": учениця 4-го класу Заводської мистецької школи Адріана Мазник (викладач М.Р. Корнят) - творча робота "Побратими"; учениця 4-го класу Підволочиської дитячої художньої школи Софія Черкас (викладач Н.В. Колеснікова) - творча робота "Маки мого дитинства".

Галина РОМАНСЬКА,

методистка навчально-методичного кабінету Тернопільського обласного методичного центру народної творчості

Таланти твої, Україно!

Колектив «Сузір'я» підкорив «Дикі танці»

■ Ми вже неодноразово розповідали вам, дорогі читачі, про Білобожницьку громаду. Там мешкає надзвичайно талановита молодь, котра прославляє не лише свою громаду, а все Тернопілля.

11 травня танцюристи дитячого колективу "Сузір'я" Джурицької мистецької школи разом із керівником Юлією Вівсьяник здобули "золото" на одному із наймасштабніших танцювальних фестивалів України - "Дикі танці".

У пресслужбі громади нам розповіли, що конкурс проходив у два тури. Перший проводили у

великих містах України, таких як: Вінниця, Кропивницький, Полтава, Львів, Чернівці, Київ, Дніпро, Одеса тощо. Юні танцюристи з Тернопілля обрали місто Чернівці. Тож 9 грудня змагалися з конкурсантами із західних областей України. Тоді наші юні таланти здобули перемогу у своїх категоріях: середня група - з постановкою "Ой, мамцю!" та солістки Олександра Дюк і Наталія Грушевська.

Отже, за результатами першого туру, колектив потрапив у суперфінал, який мав відбутися у Києві. "Колектив вирушив підкорювати столицю, розуміючи, що конкуренція буде шалена, адже змагатимуться найкращі танцюристи з різних куточків нашої

держави", - розповіли у пресслужбі ОТГ.

З Києва колектив "Сузір'я" приїхав із двома перемогами: як середня група, так і солістка Олександра Дюк виборили перші місця!

Голова Білобожницької громади Віктор Шепета привітав колектив і вручив керівнику Юлії Вівсьяник сертифікат від Білобожницької сільської ради на суму 20 000 гривень, які підуть на підтримку колективу.

"Дякуємо танцювальному колективу "Сузір'я" за велику перемогу і бажаємо не зупинятися на досягнутому, а продовжувати впевнено йти до нових перемог!" - сказав голова громади.

Зоряна ДЕРНАХ

Написане серцем

ПРИЙДИ!

Перший сонячний промінь зловив

Юний джмелик

в долоньки на щастя.

Зранку хрущ заблукав у траві

І не зна, як до цвіту дістатись.

А ще цвіту в травневих садах -

Можна викупати зорі і вітер,

І далекий до юності шлях,

Що давно у пісні перелитий.

Там десь вечір

в бузкових тонах,

Там десь ти

на старенькій лавиці.

Не зцілована наша весна

Й божевільно закоханий місяць.

Як він прудко по небу гайсав,

Як шукав він загублену зірку!

А знайшов і до дня зцілював

Під наше розкотище: "Гірко!"

Знов весна шаленіє в цвіту,

Знову світ побілілий, як крейда.

Зловив вітер бджолу золоту

І не чуєсь,

як запах увесь медом.

Моя юна пора, не іди,

Дай набутись з минулими і з Нею.

Хай іще поквітнуть сади

І кохання посвітить зорею.

А я знову, як світ, молодий

Погайсаю по небу, як місяць.

Моя зірко весняна, прийди

За село на стареньку лавицю.

Микола БУДЛЯНСЬКИЙ